

L'LEV

REVISTA DE LLETRES

TARDOR / 2004 / NÚM. 37 / 1€

DOSSIER:
JOAN F. MIRA, PREMI D'HONOR

ENTREVISTES:
JOSEP FRANCO
VICENT PALLARÉS

PERFIL: MARIA BENEYTO

QUADERNS D'ANIMACIÓ
LECTORA:
NOVA BIBLIOTECA «ESSENCIAL»

edicions
bromera

S U M A R I

3 OPINIÓ

DE COM ES DEFINEIX UN AUTOR

MÀRIUS SERRA

4

L'OPINIÓ DE LA CRÍTICA

5 PERFIL

MARIA BENEYTO

JOSEP BALLESTER

6

FLAIXOS

9

SYDNEY BRENNER O DIVERTIR-SE
AMB LA BONA CIÈNCIA

JULI PERETÓ

10 ENTREVISTA

JOSEP FRANCO

FRANCESC ARABÍ

12 EXTRACTE

EL SEGLE DE L'ECOLOGIA

JOANDOMÈNEC ROS

13 QÜESTIONARI

VICENT PALLARÉS

VICENT USÓ

DOSSIER

JOAN F. MIRA, PREMI D'HONOR

15

JOAN F. MIRA: «BLASCO NO TÉ PER
QUÈ ESTAR MONOPOLITZAT PER UNA
IDEOLOGIA POPULISTA»

MANUEL MUÑOZ

18

SORPRESA I CRÒNICA D'UNA VIDA
EXCEPCIONAL

LOURDES TOLEDO

21 REPORTATGE

GRÀCIES I PER MOLTS ANYS
MICALETTERS!

MARTA ESTRELLES

22 QUADERNS D'ANIMACIÓ LECTORA

«ESSENCIAL», UNA BIBLIOTECA
BÀSICA PER A UNA MAJORIA DE
LECTORS

TOMÀS MARTÍNEZ ROMERO

24 QUADERNS D'ANIMACIÓ LECTORA

VISITEM LA BIBLIOTECA

JOSEP A. FLUIXÀ

25

RESSENYES

29

NOTÍCIES

30 EL RETROVISOR

FINAL DE TRAJECTE

PERE CALONGE

PORTADA: JOAN F. MIRA. FOTOGRAFIA DE J. PLAY

EDITORIAL

De premis i honors

Com deusaber ja, amb tota seguretat, el lector d'aquesta revista, la passada primavera va ser concedit a l'escriptor valencià Joan Francesc Mira el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. Un fet que no podem deixar passar desapercbut perquè, ben mirat, es tracta del guardó més gran a què pot aspirar un lletraferit que ha optat per escriure en la nostra llengua i això, tal com sol ocórrer en la majoria dels premis d'aquesta mena, ens planteja també diverses consideracions i comentaris d'abast més general, independentment de les valoracions personals i de l'absoluta justícia pel que fa al reconeixement de l'honorat com a intel·lectual digne de ser-ho.

Consideracions que passen, en primer lloc, per la procedència geogràfica del premiat. Feia molt de temps que cap valencià no rebia aquest mèrit. Els anys setanta i vuitanta el van rebre Manuel Sanchis Guarnier, Joan Fuster, Vicent Andrés Estellés i Enric Valor. Probablement, per això, el lliurament d'aquest premi, amb tan insignes precedents, s'ha assumit també com una distinció a l'esforç fet els últims vint anys per mantenir ben viu al nostre país el conreu literari de la llengua dels valencians. Evidentment, aquest guardó és, per damunt de tot, important per a Joan Francesc Mira i recompensa, en part, la seua llarga trajectòria com a escriptor i com a intel·lectual. L'honra, per tant. Però també ens fa sentir a la resta dels valencians més orgullosos d'allò que som i ens referma una autoestima necessària i higiènica.

D'altra banda, diuen –i és cert– que els premis no sols honren a qui els rep, sinó també a qui els dóna. Perquè, en un món on molt sovint abunden condecoracions de tota mena, la rellevància d'unes sobre les altres depèn de la relació de les persones que les reben i de la seua autèntica vàlua. Per això hi ha premis desprestigiats i premis amb «honor», i aconseguir-los no és fàcil. En aquest sentit, els bons premis donen credibilitat a aquelles institucions i aquells jurats que els atorguen. Li la donen, en aquest cas, a Òmnium Cultural, l'entitat que concedeix el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes i li la donarien també, per exemple, a la Generalitat Valenciana si el Premi de les Lletres Valencianes es concedira anualment i a personalitats –com Joan Francesc Mira– que sens dubte el mereixen. De segur que n'eixiríem tots guanyant: els uns veurien recompensada la seua tasca i la institució reforçaria la seua representativitat i autoritat democràtica pel fet d'actuar amb independència partidista i respecte cap a les discrepàncies polítiques dels guardonats.

DE COM ES DEFINEIX UN AUTOR

MÀRIUS SERRA

QUAN VAIG COMENÇAR A ESCRIURE EL QUE FINALMENT HA ESTAT LA NOVEL·LA *DE COM S'ESCRIU UNA NOVEL·LA* NOMÉS PRETENIA OMPLIR DEU O DOTZE FULLS PER EXPLICAR LES CIRCUMSTÀNCIES UNA MICA ESPECIALS QUE HAVIEN ENVOLTAT LA LLARGA GÈNESI D'UNA

NOVEL·LA ANTERIOR: LA NOVEL·LA INACABADA QUE VAIG PUBLICAR COM A FULLETÓ EN *LA VANGUARDIA*, I QUE NOMÉS VAIG CONCLoure GRÀCIES A LES 145 PROPOSTES DE FINAL QUE EM VAN ENVIAR ELS LECTORS PER CORREU ELECTRÒNIC.

El nou text havia de ser, doncs, una mena de pròleg a la primera edició de llibreria de la novel·la *Monocle*, ara ja acabada. Però l'escriptura es va imposar, i allò que només era context va fer-se text, va créixer i finalment va compondre una nova novel·la en la qual el pretext és el procés d'escriptura de l'anterior, sense eludir ni el relat del meu fracàs ni la cura d'humilitat que significa obrir la porta del taller als lectors. Com que pel nou relat desfilen autors, editors, crítics, artistes, periodistes, polítics, gent de la televisió i agents literaris amb noms i cognoms, alguns lectors hi han volgut veure una crònica més o menys mordaç del món cultural català. I no. Llevat d'algun poeta institucional, pocs dels retratats han expressat cap mena de malestar. Si hi barrejo qüestions emocionals, tècniques, íntimes, editorials, literàries, comunicatives i industrials és per modelar, amb el màxim nombre de materials possibles, l'espai autobiogràfic d'un autor quan es posa a escriure una novel·la.

L'autor és sempre la mesura de totes les (seves) coses. L'ego és un dels seus motors. Però, qui és, en realitat, l'autor d'un text literari? Un impúdic exhibicionista, un demiürg totpoderós, un mitjà vulnerable, un visionari clarividant, un professional eficient, un geni molt sensible i refinat? El romanticisme ens va llegar un Autor amb majúscula, amb tots els drets i pocs deures, que ara sembla tornar a subjugar alguns autors del segle XXI. Jo prefereixo una definició d'autor menys sublim, com la que defensa la literatura potencial de Queneau, Calvino i Perec: l'autor seria una rata que construeix al seu vol-

<www.marius Serra.info>

tant el laberint del qual després haurà de sortir, i és en aquest trajecte cap a l'exterior del laberint que neix el text literari. Aquest plantejament es malfia de la inspiració, revalora l'esforç –l'escriptura com a treball verbal– i rebat el fals concepte de llibertat que va desembocar en la desbocada escriptura automàtica surrealista. L'escriptura està sempre sotmesa a regles –algunes d'implícites i altres de més visibles– i, com en els impostos, el seu desconeixement no n'eximeix la responsabilitat. Experimentació i experiència van de bracet. L'autor és, primer de tot, un lector. Potser un lector que inventa els textos que voldria llegir, però al capdavant un lector.

Segons el meu criteri, la recerca principal de l'autor no ha de ser sobre què escriure, sinó com. De com escriure. Aquesta és el principal motiu per a continuar escrivint: trobar noves maneres de dir les mateixes coses. L'escriptor ho és mentre escriu, encara que sigui sense voler, però d'autor, se n'ha de voler ser. És un acte volitiu. Cal fer el pas per a prendre decisions tècniques, estratègiques, socials i vitals que associaran un nom o un pseudònim als textos produïts. Que els trauran de l'anonimat des del qual també podrien ser llegits, per posar-los en un cabàs etiquetat amb el nom d'un autor. Però d'aquí a l'Author en caixa alta, que exhibeix tothora la seva genialitat, hi ha un abisme. Per més autor que em senti, i me'n sento, no vull perdre mai la inseguretat ni el titubeig. Per això m'agraden més les recerques que no pas les troballes. Per això sóc profa. Sempre he viscut subjugat per la màgia de la literatura, però si algú decideix fer-ne un afer sagrat me'n desentenc i en renege.

**L'autor és,
primer de tot, un lector.
Potser un lector
que inventa els textos
que voldria llegir,
però al capdavant
un lector**

REVISTA DE LLETRES

TARDOR

37

2004

L'ILLA ÉS UNA PUBLICACIÓ D'EDICIONS BROMERA,
COORDINADA PER JOSEP A. FLUIXÀ I DIRIGIDA PER
JOAN CARLES GIRBÉS.

CONSELL DE REDACCIÓ: PASQUAL ALAPONT,
JOSEP BALLESTER, VICENT BORRÀS I ENRIC SALOM
CONSELL ASSESSOR: JEREMIES BARBERÀ, SALVADOR
BATALLER, JOSEP GREGORI, VÍCTOR A. OROVAL,
JOSEP PALÀCIOS I ENRIC SÒRIA
CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA: EUGENI ALBEROLA,
GEMMA AVELLAN, AMAIA CRESPO, BEGONYA SOLER I
MARIA VIU
DISSENY GRÀFIC: ENRIC SOLBES
MAQUETACIÓ: EVA BUENO, SUSANA FRAGUAS,
PERE FUSTER, DANIEL ROSELLÓ I XAVIER TORTOSA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: APARTAT DE CORREUS 147,
46600 ALZIRA (RIBERA ALTA), TELÈFON 962 402 254
ADREÇA A INTERNET: www.bromera.com
CORREU ELECTRÒNIC: illa@bromera.com
CONTRACTACIÓ DE PUBLICITAT: comercial@bromera.com

IMPRESSIÓ: BORMAC
TIRADA: 34.000 EXEMPLARS

ISSN: 1134-8666 / DL: V-166-1990 / PVP: 1€

L'ILLA NO S'IDENTIFICA NECESSÀRIAMENT AMB ELS
ARTICLES DELS SEUS COL·LABORADORS, NI ELS TOR-
NA ELS ORIGINALS NO SOL·LICITATS, NI HI MANTÉ
CORRESPONDÈNCIA.

L'ILLA AUTORITZA LA REPRODUCCIÓ DELS SEUS ARTI-
CLES SI SE'N FA ESMENT DE LA PROCEDÈNCIA.

L'opinió de la crítica

«És una lectura recomanable, per la fresca exposició de temes d'actualitat, d'idees, i per les reflexions sobre la literatura. Però també per ser una bona aportació al debat sobre la integració plural de l'estat.»

EDUARD RAMÍREZ, *El Temps*
maig de 2004

«Escrita de forma amena i didàctica, és en efecte una contribució important per a divulgar la figura de Martorell.»

ROSA MARIA PIÑOL, *La Vanguardia*
maig de 2004

«Es pot convertir en un best seller útil per a tots aquells que s'han d'enfrontar amb situacions límit. [...] Crec que és una de les grans novel·les que ha publicat Bromera.»

EMILI MARÍN, *Saó*
juny de 2004

«Quan s'uneixen l'imaginari de Pessoa i la sensibilitat de Ponç Pons, el resultat no pot ser un altre que el plaer d'aquest poemari intel·ligent i intens.»

Qué leer
abril de 2004

«Ací hi ha l'encert de l'obra, a no presentar-nos un monstre, un ser excepcionalment malèvol, sinó a mostrar-nos algú amb qui no ens resultaria difícil sentir-nos solidaris.»

VICENT USÓ, *Mediterráneo*
abril de 2004

«Una lectura molt divertida, amb uns misteris molt imaginatius, servits a través d'un llençuatge farcit de dites populars.»

CLIJ
juny de 2004

MARIA BENEYTO

JOSEP BALLESTER

EL DILATAT ITINERARI D'AQUESTA DONA DE LLETRES, TANT EN EL VESSANT POÈTIC COM EN EL NARRATIU, LA CONVERTEIX EN UNA DE LES ESCRIPTORES MÉS INTERESSANTS DE LA LITERATURA CONTEMPORÀNIA DEL PAÍS. COMENÇA LES PRIMERES INCURSIONS EN LA

IMMEDIATA POSTGUERRA, UNA SITUACIÓ EXCEPCIONAL PER ALS CREADORS, QUE ES TROBAVEN EN L'ACTITUD D'UN REPLEGAMENT DEFENSIU, JA QUE LA LITERATURA NO PODIA SER UN FENOMEN SOCIAL, SINÓ SENZILLAMENT UN TESTIMONI.

Els primers textos en català que va llegir la nova generació eren anacrònics i molt llunyans dels vents estètics que bufaven a Europa. Així, els autors més joves van haver de començar a escriure en castellà i segons els cànons oficials. Dins d'aquest context, caldrà situar alguns aspectes sociolingüístics de Maria Beneyto, com el bilingüisme literari. En aquest cas, les circumstàncies biogràfiques de l'escriptora en qüestió van ser superades gràcies a una presa de posició clara. Recordem que Beneyto, sense cap necessitat, va duplicar la seua veu creativa en una llengua vetada: «Castellana –ens diu– ha estat la meua formació. Castellà s'ha parlat sempre a casa, i a Madrid, on vaig viure deu anys d'infantesa, tu em diràs com es parlava. No obstant això, vaig escriure en català, amb un gran esforç i tirant mà del diccionari, perquè ho considerava un deure i un deute amb la meua terra».

Maria Beneyto i Cuñat va nàixer el 14 de maig de l'any 1925 a la ciutat de València. Poc després, la família es traslladà a Madrid, on passà la seua adolescència, que fou molt dura. Més tard, per diverses circumstàncies, pogué alleujar aquella situació de penúries. Aleshores, Beneyto va decidir dedicar-se a escriure, cosa que sempre havia desitjat. Ara tenia els mitjans i el temps per a intentar-ho. Eren les condicions materials de la creació femenina apuntades per Virginia Woolf en *Una cambra pròpia*.

UNA LLUITADORA CONTRA LA INJUSTÍCIA

La nostra escriptora, en tota la seua obra, formula l'angoixa i el sentiment de les limitacions humanes. La pre-

Maria Beneyto, distingida amb el Premio Nacional de la Crítica.

sència dels més desvalguts té una gran força en la seua literatura. El dolor es converteix en l'eco del sofriment de la humanitat. «L'amor als febles –com apunta M. Sanchis Guarner– la duu a revelar-se coratjosament contra la injustícia, a compartir el dolor de les víctimes de l'opressió», a convertir-se en la veu dels marginats. Un esguard crític de la dona al llarg del temps. Una espècie de dietari en què allò que s'expressa no són els fets, sinó la forma d'una mirada concreta, la dicció d'una sensibilitat en contrast amb els esdeveniments que presència. Esbossa, en cadascun dels seus llibres –pensem en *Altra veu*, *La dona forta*, *La gent que viu al món* o *Després de soterrada la tendresa*–, la radiografia interior i exterior del signe femení des d'un punt de vista polièdric, independent i compromès.

Fet i fet, després d'haver restat en silenci durant gairebé quinze anys, a partir de la reedició de *La dona forta* (1990) i la concessió del Premi de les Lletres Valencianes (1992), l'escriptora torna a la vida pública amb l'edició de diverses obres, tries, entrevistes, homenatges o recitals. Una veritable eclosió tant per la força com per la qualitat dels nous llibres amb els quals ens ha obsequiat. L'ofici creatiu és, per a Beneyto, l'eix fonamental en el qual vertebrava la raó de viure. Amb més d'una trentena

d'obres publicades, la seua veu encara té moltes coses a dir. Així ho ha deixat ben palès, fa molt poc, amb *Bressoleig a l'insomni de la ira* (Bromera, 2003), sense cap mena de dubte la seua obra més contundent, a la qual se li ha atorgat el Premio Nacional de la Crítica al millor llibre de poemes publicat en català d'enguany.

L'ofici creatiu és,
per a Beneyto,
l'eix fonamental
en el qual vertebrava
la raó de viure

Dubtes?

Realment era necessari que es designara director del Ramon Llull –institució que promocionarà els escriptors catalans a l'exterior– un editor aleshores en actiu?

Quines mesures ha pres la Generalitat Valenciana per a pal·liar el descens de l'ús de la llengua que demostra l'informe de l'AVL?

Per què Catalunya Cultura ha suprimit «Fum d'estampa», el millor programa literari radiofònic que es recorda en molts anys?

Quins són els arguments contraris a la rebaixa de l'IVA del preu dels llibres, una decisió que no faria sinó afavorir l'accés a la lectura?

«L'èxit no et canvia la vida. El que escrius, sí.»

CARLOS RUIZ ZAFÓN
El Mundo

«Amb el coneixement es repta el poder.»

DARIO FO
El País

«Sant Jordi és una festa que ja no ens fa trempar als escriptors perquè s'està convertint en un espectacle.»

ALFRED BOSCH
Avui

«El capital públic en editorials desvirtua la competència.»

MIQUEL ALZUETA
El Temps

«A Espanya publiquen molts mediocres que van de *divos* i es moren per un premi.»

J. J. ARMAS MARCELO
Las Provincias

J. F. M.

JOSEP FRANCO

El Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, concedit enguany –crec jo que molt merescudament– a Joan Francesc Mira és, o hauria de ser, un motiu d'alegria per a tots els valencians amb un dit de front. Fa massa anys que les relacions entre les «comunitats autònomes» dels Països Catalans van perdent fluïdesa a tots els nivells, des de l'institucional, fins al literari, des del polític, fins a l'estrictament personal. Aquest guardó, que va representar molts problemes per a Fuster i va ser la causa que María Consuelo Reyna cessara de manera fulminant Vicent Andrés Estellés, hauria de ser celebrat per tots els valencians perquè no sols significa el reconeixement de la cultura catalana a l'obra literària de J. F. Mira, sinó que implica, també, la certesa que, a pesar de tot, la cultura que s'expressa en llengua catalana continua viva al País Valencià. Espere que, a partir de l'inici del nou curs, tots els ajuntaments i totes les institucions organitzin els més diversos homenajes al gran escriptor valencià. Ja sé que Quico no deu estar gaire predisposat a rebre certes modalitats d'homenatge, però sí que està obligat a acceptar els que siguin dignes i tendisquen a valorar-lo com a escriptor i, en conseqüència, com un cervell que treballa per millorar el món, començant, com és lògic, pel veïnat.

Un bon homenatge és, per exemple, llegir els seus llibres. Un altre, seria tractar de millorar les relacions entre els territoris que compartim la mateixa llengua, i entre les persones que els habiten, o estem condemnats a l'extinció; perquè la cultura, com demostra l'obra de J. F. Mira, és la sang d'un cos social, d'un poble; i si la sang no circula amb fluïdesa, tots sabem que pot provocar un atac de cor mortal. 🌐

Llibremòbils

Quan creíem que ja ho havíem vist tot, ens sorprén l'èxit al Japó de la «novel·la» *Profund amor*, que serà duta al cinema. La peculiaritat d'aquesta obra de l'escriptor Yoshi és el seu canal de distribució: els telèfons mòbils. Amb un vocabulari limitat –res de paraules «complicades»–, molt de diàleg i concisió narrativa, aquesta narració romàntica arriba en successives descarregues de missatges als mòbils dels «lectors». En vista del filó, alguns editors japonesos ja preparen adaptacions de clàssics universals per a mòbils. Ja sabeu: Kfk, Stvnson, Qvdo...

«Que et pillen llegint»

La Federació Europea de Llibreters (EBF) impulsarà una campanya de foment de la lectura a tot Europa. La iniciativa, que du el lema «Que et pillen llegint», vol contribuir a pal·liar els baixos índexs de lectura europeus. Un estudi fet per l'EBF revela que el 42,1% dels europeus no llig. Portugal, Bèlgica, Grècia i l'Estat espanyol són els països que més contribueixen a baixar les estadístiques.

© Ed. Sinuela

Un premi per a la reconciliació

L'escriptor israelià Amos Oz –en la imatge– i el filòsof palestí Sari Nusseibeh han compartit l'última edició del Premi Internacional Catalunya, que distingeix valors culturals, científics o humans. Entre els mèrits, el jurat va destacar «la seua obra teòrica i literària i la seua decidida, valenta i alhora matissada intervenció en favor de la pau i la reconciliació». Oz –habitual candidat al premi Nobel de Literatura– i Nusseibeh representen les veus que clamen per un compromís que pose fi a la guerra entre

els seus pobles. Els dos autors confien que aquest reconeixement pugui contribuir a ajudar les posicions pacifistes.

Desapareixen les llibreries

Segons l'informe presentat per LEA (Librerías Asociadas Especializadas), les petites llibreries podrien desaparèixer en vint-i-cinc anys. Segons les dades de què disposen, un 4% d'aquests establiments es veuen forçats a tancar cada any. Entre els motius que exposen, hi figuren la competència de les fotocòpies il·legals o els horaris més amplis de les grans superfícies. Per fer-hi front, han creat una web de venda directa: <www.libreriasespecializadas.com>.

El «Club del Milió»

Arribar a vendre un milió d'exemplars d'un sol títol en un estat tan poc lector com l'espanyol és una proesa a l'abast de molts pocs escriptors. Que un llibre en la nostra llengua assolisca aquesta xifra és ja un miracle. Doncs bé, sembla que els miracles existeixen. En el selecte «Club del Milió» que publica fa unes setmanes *El Periódico* figura el *Mecanoscrit del segon origen*, de Manuel de Pedrolo. La llista l'encapçala *Els pilars de la terra*, amb 1.500.000 exemplars venuts.

Invitats d'honor a Guadalajara

La Fira Internacional de Guadalajara (Mèxic), una de les trobades editorials més importants del món, té enguany la cultura catalana com a convidada d'honor. Unes 250 personalitats, entre escriptors, editors, cineastes, músics i artistes plàstics ja hi han confirmat l'assistència. L'atapeït programa inclou un homenatge a Vázquez Montalbán,

Flaixos

una antològica de Tàpies i un concert de Serrat, entre altres. La cita és a la fi de novembre: <www.fil.com.mx>.

Publicació de la llibreria La Central

Un apunt de l'impagable Sergio Vila-Sanjuán en el suplement «Culturas» de *La Vanguardia* ens descobreix *Central*, una publicació periòdica molt interessant i recomanable editada per la llibreria barcelonesa homònima. El número 1 recull algunes reflexions a l'entorn del món del llibre i, especialment, sobre la tasca de l'editor «una figura semblant a la d'un meteoròleg —comenten en la introducció—, que, a més d'enregistrar, pot preveure els canvis més immediats». Més informació: <www.lacentral.com>.

Dades

L'esperada enquesta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) sobre l'ús del valencià —la primera que es fa des de 1995— presenta uns resultats contundents: el percentatge de valencians que parla bé l'idioma propi ha baixat 7,5 punts: del 60,5% el 1992 al 53% durant el 2004. Tot i el sensible augment en la competència lectora —un 47,3%— i d'escriptura —un 25,5%—, encara hi ha un 25,1% que es reconeix incapaç de llegir en valencià i un 52,1% que no el sap escriure. Resulta sorprenent que només un 75% de la població (el 1995 era el 87,4%) admeta entendre bé el valencià. Les dades —alarmants: un 57% troba dificultats per s'usar amb normalitat la nostra llengua— demostren el fracàs en la promoció de l'ús social del valencià durant l'última dècada. S'hi esperen (re)accions...

El Tirant està de moda

En l'anterior número de *L'illa*, Silvestre Vilaplana, autor de *Les cendres del cavaller*, la primera novel·la sobre la vida de Joanot Martorell, destacava la necessitat de difondre el *Tirant* fins a convertir-lo en un símbol nacional. Sembla que aquest anhel compartit esdevindrà prompte una realitat, ja que quatre productores s'han unit per a convertir aquest clàssic en un llargmetratge de dibuixos animats. D'altra banda, el director Vicente Aranda treballa en l'adaptació cinematogràfica del *Tirant lo Blanc*, que rodarà a Turquia amb Paz Vega i Pilar López de Ayala. Llarga vida als dos projectes!

Mor Vicent Marçà

L'escriptor castellonenc Vicent Marçà va morir de manera prematura i sobtada el passat mes d'agost als 50 anys. La seua desaparició ens priva de la companyia d'una persona d'una humanitat excepcional. Treballador incansable en l'àmbit pedagògic i en defensa de la llengua, ens ha llegat una bona mostra del seu talent literari en una vintena d'obres publicades. Vicent, et recordarem sempre.

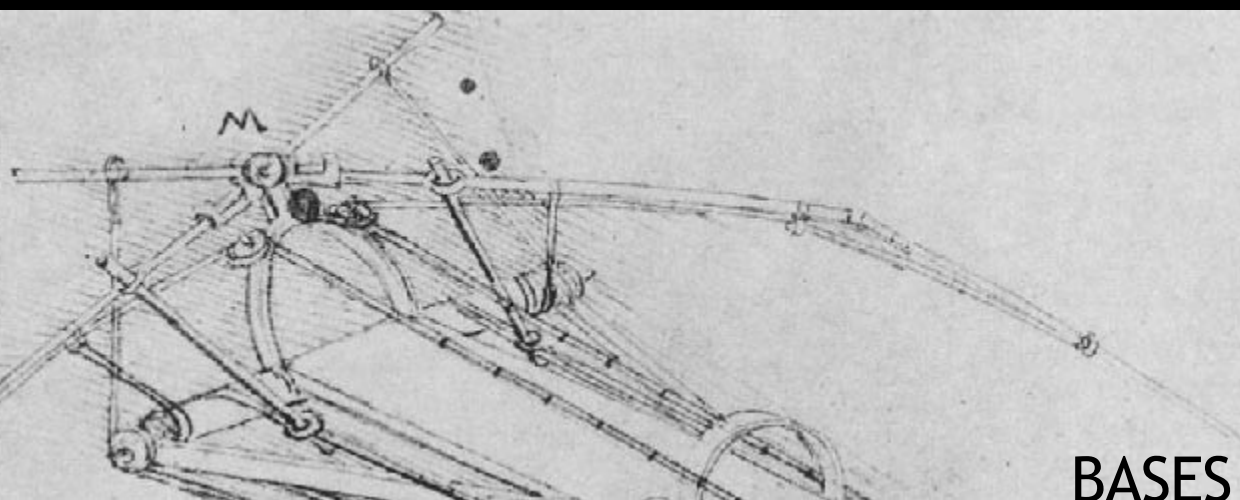

Canals nous

Dues noves cadenes de televisió ampliaran pròximament el panorama audiovisual valencià. D'una banda, Pluralia TV s'ha constituït com una cooperativa i té ja el suport de més d'un centenar d'entitats de tot el país. De l'altra, Info TV naix amb la voluntat de suplir les greus mancances de qualitat de la televisió pública valenciana. Tot un somni que es pot fer realitat. Més informació: <http://pluralia.tv> i <www.mesames.net/infotelevisio>.

Premi de comunicació científica «JOAN LLUÍS VIVES»

2004

BASES

Podran participar aquelles persones que tinguen inscrita i sense defensar públicament, amb data anterior al 31 d'octubre de 2004, una tesi doctoral en un programa de doctorat d'alguna de les universitats de la xarxa Institut Joan Lluís Vives.

Per a participar caldrà presentar un article periodístic d'una extensió màxima de 8 fulls (1.800 caràcters per full) la temàtica del qual haurà de ser la de la mateixa tesi doctoral, que faça incidència, sobretot, en l'interès científic i social de la recerca en curs.

Cada autor només podrà presentar un únic article, escrit en català, original, inèdit i no premiat en altres concursos, emmarcat en una de les dues modalitats següents: (a) ciències socials i de l'educació, i humanitats i (b) ciències bàsiques, ciències de la salut, enginyeries i architectures.

Hi haurà dos premis indivisibles, un per modalitat, de 1.500 € i la publicació dels dos articles guanyadors en la revista *El Temps*. Els premis en metàl·lic se subjectaran als impostos o retencions vigents segons la llei.

Els articles s'han d'enviar abans del 30 de desembre de 2004 a la Càtedra de Divulgació de la Ciència de la Universitat de València, (av. Blasco Ibáñez, 13 - 46010 València). Caldrà adjuntar-hi l'acreditació de la inscripció de la tesi en un programa de doctorat, així com de no haver estat defensada prèviament, signada pel director del departament. Així mateix, caldrà enviar l'article per correu electrònic a l'adreça pcc@vives.org.

El Jurat estarà constituït per professorat de les universitats de l'Institut Joan Lluís Vives i altres professionals vinculats a l'àmbit del premi.

El Jurat podrà declarar deserts els premis establerts.

La participació en aquest concurs implica l'acceptació total de les seues bases. Qualsevol dubte que puga sorgir el resoldrà el Jurat.

La decisió del Jurat es farà pública coincidint amb la reunió del Consell General de l'Institut Joan Lluís Vives que tindrà lloc al març de 2005, a la Universitat Ramon Llull.

Convoca:

10 anys

Xarxa d'universitats
Institut Joan Lluís Vives

Amb el suport de:

CÀTEDRA DE
DIVULGACIÓ
DE LA CIÈNCIA

VALÈNCIA DE VALÈNCIA • 1984-2004 • 20 anys

CAM

Caja de Ahorros
del Mediterráneo

OBRES SOCIALS

www.vives.org

SYDNEY BRENNER

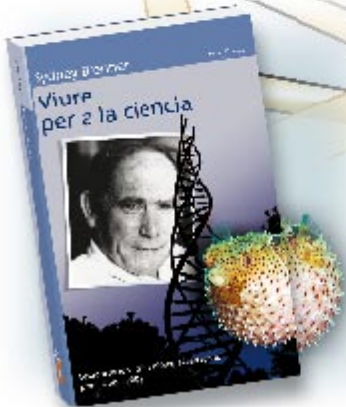
O DIVERTIR-SE AMB LA BONA CIÈNCIA

JULI PERETÓ

EL SEGLE XX HA ESTAT EL DE L'EXPLOSIÓ DE LA BIOLOGIA MOLECULAR. MOLTS MARQUEN LA FITA DE L'ANY 1953, QUAN WATSON I CRICK VAN DESCRIBRE LA DOBLE HÈLIX DEL DNA, COM EL PUNT D'ARRANCADA D'AQUESTA REVOLUCIÓ I DE LES APLICACIONS BIOTECNOLÒGIQUES QUE SE'N DERIVEN. ENTRE ELS PROTAGONISTES MÉS BRILLANTS D'AQUESTS ESPECTACU-

LARS AVANÇOS ES TROBA SYDNEY BRENNER. LA RENOVADA COL·LECCIÓ «SENSE FRONTERES», QUE COEDITEN BROMERA I EL SERVEI DE PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA, PUBLICA *VIURE PER A LA CIÈNCIA*, UN APASSIONAT, I DIVERTIT, AUTORETRAT CIENTÍFIC D'AQUEST PERSONATGE, EXPLICAT PER ELL MATEIX A L'EMINENT EMBRIÒLEG LEWIS WOLPERT.

Brenner, nascut el 1927, va estudiar a la Universitat de Witwatersrand de Johannesburg i molt aviat es va iniciar en la recerca. La seua arribada a Europa el posà en contacte amb els pioners de la biologia molecular i començà una llarga i creativa relació científica amb Crick. Les investigacions originals que ha dut a terme abracen molts camps de la biologia: part del desciframent del codi genètic, el descobriment de l'RNA missatger, l'establiment del cuc *Caenorhabditis elegans* com un organisme model per a la biologia del desenvolupament, o el lideratge intel·lectual de l'aventura genòmica dirigint l'obtenció de la seqüència completa del genoma del peix globus (*Fugu rubripes*).

La col·lecció «Sense Fronteres» estrena nova imatge amb la biografia de Brenner.

ha escrit articles d'opinió sobre la investigació, les seues grandeses i les seues misèries. És un crític sense reserves de l'actual comercialització i banalització de la ciència i un defensor incansable de la constant renovació d'idees i projectes.

Ell mateix és l'exemple d'una actitud massa poc freqüent en el món acadèmic: el seu estil de fer ciència és molt personal i iconoclasta; cada vegada que un gran projecte o una línia de recerca es consolida i, per dir-ho així, pren volada de manera autònoma, Brenner l'abandona per un altre camí més escarpat, ambiciós i engrescador.

Així s'explica que haja estat al bell mig d'algunes de les descobertes més notables de la biologia moderna, que haja llançat al món metodologies i models experimentals que continuen plenament vigents, que haja liderat projectes internacionals

o que haja influït decisivament en la política científica i en la percepció pública de la investigació biomèdica.

El gran clima d'obertura que viu la ciència britànica i el fet que siga capdavantera, per exemple, en el terreny de la recerca amb cèl·lules mare embrionàries humanes no és gens alié al seu influx intel·lectual. *Viure per a la ciència* és una mirada fascinant a una vida plenament dedicada a la recerca per al benestar humà, sense perdre mai el somriure sota unes grans cel·les.

UN PREMI NOBEL ENGINYÓS I IRREVERENT

Amb una bona dosi d'humor, la narració del mateix Brenner també ens mostra la part més humana: la vida d'un científic rebel amb un gran enginy, irreverent i amb una apreciació molt profunda de la biologia. L'any 2002 va rebre el Premi Nobel de Fisiologia o Medicina, compartit amb J. Sulston i H. R. Horvitz, pels seus descobriments sobre la regulació genètica del desenvolupament dels òrgans i la mort cel·lular programada.

Brenner és un gran apassionat de la lectura, activitat que considera fonamental per a dur a terme una bona recerca científica. Durant molts anys

**Amb una bona dosi
d'humor, la narració
del mateix Brenner
també ens mostra
la part més humana:
la vida d'un científic
rebel amb un
gran enginy
i amb una apreciació
molt profunda
de la biologia**

Viure per a la ciència

Sydney Brenner

Col. «Sense Fronteres», 16

232 pàgs. Bromera-PUV, 2004

JOSEP FRANCO:

«ESTEM DAVANT D'UNA NOVEL·LA D'IDEEES MOLT VISCERAL»

FRANCESC ARABÍ

UN AMARG FATALISME HISTORICISTA AMERA CADASCUNA DE LES PLANES D'AQUESTA CRÒNICA NOVEL·LADA SOBRE L'EVOLUCIÓ, AL LLARG DEL SEGLE XX, D'UNA LLENGUA CONDEMNADA A L'EXTINCIÓ. A TRAVÉS DE LES VIVÈNCIES D'UNA MARE ATABALADA PER LES CIRCUMSTÀNCIES HISTÒRIQUES ADVERSES

QUE LI HAN TOCAT, JOSEP FRANCO SOLCA EL PAISANATGE SECULAR DEL SEU POBLE PER A BASTIR AQUESTA ELEGIA. *AIXÒ ÉS LLARG DE CONTAR* ÉS LA HISTÒRIA D'UNA DERROTA COLLECTIVA, D'UN SUÏCIDI NARRAT AMB UN ESTIL NU I UN PUNT DE SARCASME. I ÉS TAMBÉ UNA CARTA D'AMOR.

L'atmosfera narrativa està farcida d'elements simbòlics. El primer de tots, el paral·lelisme entre la mare, que conta una existència plena de patiments —«com si l'essència de la seua vida fóra la derrota», diu l'autor—, i la llengua. «He volgut que la història personal d'una dona, d'una mare genèrica, es vinculara a la del valencià», comenta l'escriptor de Sueca. Ambdós troben en la mort la millor vacuna possible contra el desfici existencial provocat per la tortura dels records de dictadures, repressions, misèries i exilis polítics i d'altres interiors. I és amb la mort que la llengua fa un pas sublim i es consagra en la literatura i «la literatura ens fa immortals». És una de les poques llicències per a l'optimisme que s'ha concedit l'escriptor. No sembla gran cosa per a conhortar-se. «Malauradament, la llengua camina cap a la desaparició. En gran part, ja ha mort la seua ànima, eixa llengua que hem escoltat a les nostres mares. Ens queda un cos cada volta més raquític. Sincerament no sóc gens optimista; no confie en la salvació.»

L'ampli domini del llenguatge oral permet a Franco esguitar tota la novel·la amb expressions d'un lirisme encisador, en boca de la mare, i que hui són solament matèria d'estudi etnogràfic i antropològic. És l'ànima esmortida que s'enlaira cap al cel instants abans que el cos. És el dogma de l'assumpció de la Mare de Déu, el *Misteri d'Elx* que l'autor ens recrea amb pulcritud: «Vaig tri-

ar eixa simbologia del misteri de l'assumpció perquè retrata a la perfecció eixa lenta desaparició i, alhora, encarna la unió dels fidels».

L'autor de Sueca presenta Això és llarg de contar.

Això és llarg de contar presenta un esquema narratiu molt redó. Massa claustrofòbic per al lector? «L'estructuració en dotze capítols la vaig fer per aproximar-nos a les deu dècades del segle», explica Franco. Precisament, per afluir les lligasses que sostenen l'acció, «vaig haver d'evitar una mare centenària. Hauria estat excessivament fictici, a banda que ja està *Cien años de soledad*».

Sueca, el poble de l'autor, esdevé un espill stendhalià sobre el qual es projecten les imatges d'un segle, la majoria en blanc i negre. «Podria ser qualsevol poble de la Ribera o de les comarques centrals en general», assenyala Franco.

La pleura i la tuberculosi, dues dictadures, la repressió durant la Guerra Civil i després d'aquesta, l'estraperlo, la riuada del 57, l'atemptat contra Carro Blanco, la transició amb tota la seua foscor... van desfilar per la novel·la, amb episodis especialment significatius des d'un punt de vista lingüístic i cultural (la signatura del pacte cívic de les Normes del 32, l'aparició de *Nosaltres, els valencians* o les agressions terroristes contra Joan Fuster). I tot plegat dibuixa un microcosmos valencià carregat d'endemismes socials i lingüístics. «Tot això fa que aquest llibre siga intraduïble.» Per a l'autor, «n'és la característica prin-

**Amb la mort,
la llengua fa un pas
sublim i es consagra
en la literatura,
i la literatura
ens fa immortals**

cipal». Les al·lusions a esdeveniments mundials tenen un valor estrictament referencial: «La Tercera Internacional, Hiroshima o la caiguda del mur m'ajuden a ubicar l'acció i poca cosa més».

El llibre va cabussant-se pels diferents episodis històrics, perfilats amb quatre pinzellades, però no hi ha una meticulosa recerca de dades que ens posen davant d'una novel·la històrica. D'altra banda, hi ha massa cor i massa fetge per a parlar d'un assaig. «No ets el primer que em diu que el llibre es massa pamfletari. Ho accepte. L'episodi en què es tracta la batalla de València, la bomba que posaren a ca Fuster, és pamfletari i no passa res; ben al contrari, és un moment cabdal que justifica el plantejament de la resta de la novel·la», diu l'autor. «Un assaig en sentit estricte no ho és, diguem que estem davant una novel·la d'idees molt visceral.»

UNA ACTITUD GENERACIONAL

És visceral perquè és «cent per cent autobiogràfica», diu; el testimoni d'una generació que va mantenir un compro-

JOSEP FRANCO (Sueca, 1955) és un dels creadors de lletra més eclèctics i amb més domini de diversos registres. La seua tasca de traductor ha contribuït a educar el seu gust per espigolar de diversos gèneres i empeltar els textos amb llicències literàries descatalogades.

En el seu últim treball construeix la memòria del poble valencià a través d'una biografia centenària de la llengua. *Això és llarg de contar* és un reconeixement cívic a totes les mares que han transmés una manera de pensar el món amb una llengua que ja «està més allà que ací».

més cívic i combatiu pel país i va quedar molt despagada amb la transició. Sembla que ara mantindrà una àmplia clientela d'estudiants valencians per la complicitat dels professors. Per allò de si vols captivar la filla, sedueix sa mare. «A voltes et penses que escrius només per a tu i et trobes complicitats insospitades. Espere que el lector jove s'enganxe a una història que li és molt pròxima perquè és la de la llengua que ha mamat, però que alhora conté mil històries més.» Escudellades o insinuades, sovint amb una ironia que ajuda a digerir la tragèdia, amb humor negre i fins i tot amb algun passatge d'estètica *gore* que provoca a la lectura. Ah, i també hi ha sexe explícit, amb xuplades en llocs prohibits. I en ple franquisme. Però, *Això és llarg de contar*.

Coneixes lectors a qui els agradaria rebre la revista de lletres *L'illa*? Ara tens l'oportunitat de subscriure'ls de manera totalment gratuïta. Ompli aquesta butlleta (o bé una fotocòpia) i envia'ns-la a: Edicions Bromera - Subscripció *L'illa* - Ap. Correus 147 - 46600 Alzira. També des de la web: www.bromera.com.

Nom		Cognom	
Adreça	CP	Població	
Telèfon	Professió	Edat	
Correu electrònic			

Subscripció a la revista de lletres *L'illa*

EL SEGLE DE L'ECOLOGIA

JOANDOMÈNEC ROS

JOANDOMÈNEC ROS (BARCELONA, 1946) ÉS BIÒLEG I CATEDRÀTIC D'ECOLOGIA. AUTOR I TRADUCTOR D'UNA EXTENSA OBRA DE DIVULGACIÓ CIENTÍFICA, AMB *EL SEGLE DE L'ECOLOGIA* INFORMA DE LES CAUSES ECOLÒGIQUES, ECONÒMIQUES I SOCIALS DELS PRINCIPALS PROBLEMES AMBIENTALS I APEL·LA A CONDUCTES QUE PRI-

ORITZEN L'ÈTICA PER DAVANT D'ALTRES VALORS. L'EROSIÓ DE LA BIODIVERSITAT, LA DESTRUCCIÓ ACCELERADA D'HÀBITATS, LA PÈRDUA DE SÒL FÈRTIL, LA CONTAMINACIÓ O EL CANVI CLIMÀTIC SÓN ALGUNS DELS REPTES GLOBAIS QUE PLANTEJA AQUEST TÍTOL. REPRODUÏM UN EXTRACTE DEL SEU ÚLTIM LLIBRE.

«Ja és clar que els efectes del canvi climàtic seran molt pitjors del que hom imaginava fa unes quantes dècades; de fet, les prediccions d'aquests efectes que es van fer, per exemple, en la dècada de 1980 semblen ara ridículament optimistes.

»Ara sabem que l'escalfament ràpid dels dos darrers segles ha fet que una sèrie de sistemes naturals metaestables de tot el planeta hagin saltat a nous estats. De sota el permafrost de Sibèria que s'està fonent, s'alliberen ja milers de milions de tones de metà i altres gasos hivernacle. Les aigües escalfades dels oceans estan desestabilitzant reserves de metà encara més grans en tot el voltant de les plataformes continentals. L'Europa del Nord està entrant en un període de fred extrem a causa de la supressió del corrent del Golf. Aparentment, sobre els oceans i les grans masses continentals estan sorgint noves pautes atmosfèriques: tempestes permanents. La mort de les selves tropicals està abocant a l'atmosfera quantitats ingents de diòxid de carboni. La lenta fusió de la capa de gel de l'Antàrtic occidental sembla reduir la pressió sobre l'arxipèlag d'illes enfonsades que hi ha a sota, i és probable que això provoqui activitat volcànica, que al seu torn produirà una fusió catàstròfica addicional de la capa de gel. Ara es pronostica que la pujada del nivell del mar serà molt més alta del que hom imaginava fa unes poques dècades...

»Tots aquests canvis estan interconnectats. Pot passar que l'interval d'estabilitat climàtica de què la Terra ha gaudit durant milers d'anys (estabilitat que va permetre, en especial, que sorgís la civilització humana) estigui ara acabant-se, potser a causa de les nostres pròpies accions. La pitjor situació és que ens estem dirigint cap a un col·lapse climàtic irreversible, per exemple un efecte hivernacle desbocat, que ens mataria a tots.»

Si el lector s'ha angoixat en llegir aquests paràgrafs, respirarà una mica més tranquil si li dic que el fragment anterior és de *The light of other days* [La llum d'altres dies], una novel·la de ciència-ficció d'Arthur C. Clarke i Stephen Baxter (2000). Però la tranquil·litat li durarà poc: A. C. Clarke és, certament, un conegut autor de ciència-ficció, però també un físic

que treballa en el seu camp des de fa més de mig segle i que, entre altres coses, va proposar els satèl·lits de comunicacions. El 1962 va publicar en un llibre, *Profiles of the future* [Perfils del futur], una sèrie d'assajos profètics escrits entre 1959 i 1961 sobre com seria el món unes quantes dècades més enllà, que van ser posats al dia diverses vegades. La darrera, per ara, és *Profiles of the future. An inquiry into the limits of the possible* [Perfils del futur. Una indagació sobre els límits del possible] (2000), on passa revista i analitza allò en què es va equivocar i allò que va predir encertadament, que va ser molt. Entre altres coses, la tecnologia nuclear, el clonatge humà i (en un camp apartat del científic) el triomf del capitalisme.

Els paràgrafs reproduïts més amunt són una panoràmica ambiental feta suposadament d'ací a tres dècades. Allò que és dramàtic és que no hi ha res de nou, que aquestes són les prediccions que fan ara mateix els entesos; i encara més: no és tot el que preveuen per al nostre futur immediat, ja que encara hi ha més maltempsades.

La pitjor situació és que ens estem dirigint cap a un col·lapse climàtic irreversible, per exemple un efecte hivernacle desbocat, que ens mataria a tots

El segle de l'ecologia

Joandomènec Ros

Col. «Sense Fronteres», 14

320 pàgs. Bromera-PUV, 2004

VICENT PALLARÉS: «DE VEGADES, LA DIFICULTAT CONSISTEIX A FER-HO SENZILL»

VICENT USÓ

VICENT PALLARÉS BUSSEJA EN ELS RECORDS DE LA INFANTESA PER BASTIR *L'ÀNGEL COVARD*, L'OBRA AMB QUÈ VA GUANYAR EL DARRER PREMI ENRIC VALOR DE NOVEL·LA. PALLARÉS RETRATA, A PARTIR DE LA MIRADA I EL LLENGUATGE D'UN NEN, ELS AVATARS

D'UNA FAMÍLIA D'IMMIGRANTS CASTELLONENCs EN LA BARCELONA DE LA POSTGUERRA. L'OBRA CONFIRMA LA PROGRESSIÓ D'UN AUTOR QUE, DES DEL SEU DEBUT TARDÀ, NO HA DEIXAT DE MARCAR-SE FITES MÉS I MÉS AMBICIOSES.

—*Hi ha qui pensa que s'ha escrit massa sobre la postguerra.*

—És cert que d'un temps ençà ha estat un tema recurrent. Però no ens ha d'estranyar, ja que és una època bastant llarga i significativa que dóna joc literari i crea la necessitat de deixar-ne constància. En el meu cas, disposava de records molt aprofitables que no volia que el temps enfosquira o esborrara. A més, el fenomen de l'emigració de les comarques interiors castellanenques a Barcelona és bastant desconegut. Volia parlar-ne per contrarestar aversions i tòpics que es detecten sovint en un sector de la societat valenciana. En temps difícils, Barcelona fou una terra d'acollida per a nosaltres.

—*Últimament, molts autors apel·len a la necessitat de mantenir viva la memòria.*

—En les darreres dècades, els canvis econòmics, socials i culturals han estat tan ràpids i significatius que les generacions actuals ignoren la precarietat en què vivíem en la postguerra. Paga la pena que, des de la literatura, els deixem alguns retrats més o menys fidels perquè se'n puguin fer una idea. La vida no ha estat sempre tan generosa com ara.

—*L'àngel covard parteix d'elements autobiogràfics, doncs?*

—Ho són l'inici i el desenllaç de la novel·la. L'ofici del pare, l'estructura de la família del protagonista i el barri on viu també. La resta és inventat. Es tracta, doncs, d'una barreja més o menys fantàsica de records, sentiments i intuïcions.

—*Un dels encerts de l'obra és el narrador, un nen. Li ha costat molt trobar-hi el registre adient?*

—No m'ha costat massa. Potser perquè partia dels meus records d'infantesa. L'esforç important ha estat per donar

cohesió als fets a fi que la mescla de realitat i ficció fóra versemblant. Tot plegat requeria un lèxic directe i planer, que evitara els artificis literaris que trencaren l'harmonia entre contingut argumental i llenguatge. En aquest cas, la dificultat consistia precisament a fer-ho senzill.

—*L'ús que fa de les frases fetes és un dels valors del llibre. D'on li ve, aquest domini?*

—M'apassiona el llenguatge i hi sóc molt receptiu. Però també han confluït uns quants factors molt beneficiosos: les arrels familiars, rurals i muntanyenques, la sort de tenir uns pares que són bons conversadors, els jocs d'infantesa al carrer, les nits d'hivern vora la llar en

companyia dels pares i dels avis. I també el fet d'haver viscut en diferents punts del territori lingüístic.

—*L'obra retrata una família que, tot i mantenir els ideals dels republicans, manté una estructura certament rígida. No hi detecta una certa contradicció?*

—És que la hi havia. Eren gent que, tot i sospirar per la recuperació de la democràcia, és a dir, tot i predicar ideals de llibertat, de portes endins educaven els fills en la disciplina rígida i l'obediència cega, sense fomentar valors necessaris, com ara la capacitat de diàleg o l'esperit crític.

—*Parlem de l'Enric Valor. Què li ha suposat, el premi?*

—L'Enric Valor ha estat la culminació d'un procés i ha suposat afegir una satisfacció enorme a aquelles, també importants, que ja havia tingut la sort d'experimentar. Sens dubte, m'ajudarà a confiar en les meues possibilitats com a narrador si mai em torne a veure amb cor de fer l'esforç ingent que suposa escriure una novel·la.

**Les generacions
actuals ignoren
la precarietat
en què vivíem en
la postguerra.
La literatura els ha de
deixar alguns retrats
més o menys fidels**

SALA L'HORTA

teatre dels xiquets ANYS

Campanya escolar 2004/ 2005 a partir del 25 d'octubre.

Del 14 de febrer al 5 de març.
Per a tercer cicle
de Primària
i Primer cicle de secundària.

POT-PLOM
TEATRE

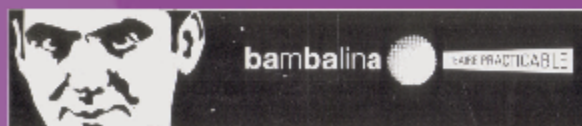
Del 25 d'octubre al
21 de gener.
Per a Infantil i
primer cicle de Primària.
(17, 18, 19, 20 i 21 de gener
funcions en castellà)

L'HORTA
TEATRE

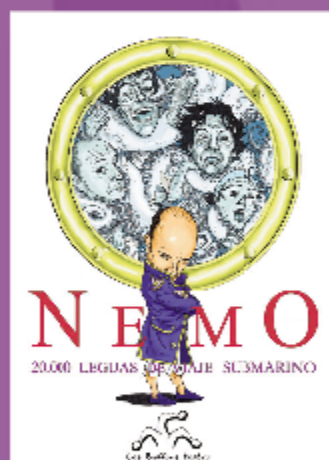
Les Bouffes teatro

Del 24 de gener
al 11 de febrer
Per a segon cicle de Primària.

la sonrisa
de Federico García Lorca

Del 11 al 15 d'abril
a les 11 h
Preu 6 €
Per a Segon cicle de la E.S.O.
i Batxillerat

Horari de representació: 10:30 hores · dimecres doble funció: 10h i 11,30h
Preu 3.20 € (funcions infantils) · 6 € La Sonrisa de Federico...
Sant Martí de Porres, 17 · 46026 València
Reserves al 963 75 11 47 · 963 759 643
www.lhortateatre.com

Teatres
DE LA GENERALITAT VALENCIANA

AJUNTAMENT DE VALENCIA
REGIDORIA DE CULTURA

JOAN F. MIRA:

«BLASCO NO TÉ PER QUÈ ESTAR MONOPOLITZAT PER UNA IDEOLOGIA POPULISTA»

MANUEL MUÑOZ

EL LLIBRE DE JOAN F. MIRA *LA PRODIGIOSA HISTÒRIA DE VICENT BLASCO IBÁÑEZ* ES PUBLICA AQUEST NOVEMBRE, DESPRÉS DELS TÍTOLS DEDICATS PER L'AUTOR A UNES ALTRES FIGURES IMPORTANTS VALENCIANES: ELS BORJA I SANT VICENT FERRER. EN AQUESTA CONVERSA, MIRA, DISTINGIT FA POC AMB EL PREMI

D'HONOR DE LES LLETRES CATALANES, REFLEXIONA A PROPÒSIT DEL LLIBRE SOBRE EL BLASCO ESCRITOR I SOBRE LA TRANS-CENDÈNCIA PÚBLICA DEL PERSONATGE. LA REFLEXIÓ SOBRE EL BLASCO POLÍTIC PORTA A UN TEMA CENTRAL DELS ASSAJOS DE MIRA: LA QÜESTIÓ NACIONAL I EL PAÍS VALENCIÀ.

—*El juny passat va rebre vosté el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, amb què se suma als escriptor valencians que també el tenen: Joan Fuster, Sanchis Guarner, Vicent Andrés Estellés i Enric Valor. Voldria que em parlara de la seua impressió.*

—D'una banda, una gran satisfacció, especialment pel fet que feia més de quinze anys que no el rebia cap escriptor valencià, i també perquè és un reconeixement de la meua trajectòria. De l'altra, també una intensa emoció, perquè l'acte, al Palau de la Música Catalana és autènticament impressionant i vaig tenir una acollida molt afectuosa.

—*Ara aborda la vida d'un altre gran autor valencià. Què l'ha decidit a escriure sobre Blasco Ibáñez?*

—Això forma part d'un projecte, d'una curta sèrie de personatges que Bromera ha decidit posar a disposició d'un públic més general que l'habitual de l'assaig o la història. Són els escassos però suficients personatges valencians que han tingut una repercussió a escala europea o mundial. Primer els Borja; després sant Vicent Ferrer, que era un personatge molt amagat i molt ple de prejudicis i que és el primer gran comunicador de masses de la història d'Europa. I el tercer que hem fet és Blasco Ibáñez, que des del principi del segle xx, durant més de dues dècades, té un abast internacional amb unes proporcions extraordinàries. El primer gran escriptor; gran en el sentit de repercussió. Com a escriptor i com a personatge públic. Escrivia, per exemple, per a la

cadena Hearst i li pagaven fortunes. Es vengueren milions d'exemplars de les seues obres; els productors de Hollywood anaven com a bojos perquè els fera guions de pel·lícules o per a portar al cine les seues novel·les. I també és un personatge recobert de prejudicis.

—*Al principi del llibre tria vosté unes citacions de Pla, Fuster i Cucó per a la descripció inicial de Blasco Ibáñez.*

—Sí; molt a consciència. Perquè Blasco no té per què estar monopolitzat per un tipus d'ideologia més o menys populista, per veure com personatges molt diferents han estat capaços de fer una valoració del personatge, almenys en aquesta dimensió seua de l'espectacularitat.

L'«Homenot» que li dedica Pla és absolutament sensacional: instal·lat a la Costa Brava, dinant a Montecarlo amb el pretendent carlista a la Corona i amb milionaris internacionals i rodejat de les figures del cine. I Fuster, l'any 67, quan pràcticament ningú commemora el centenari del naixement de Blasco, li dedica un treball molt seriós.

—*És important que Fuster reivindicque també la seua figura com a valencià, malgrat haver escrit en castellà.*

—I malgrat que Blasco era un espanyolista de pedra picada, evidentment, i que mai va entendre el nacionalisme polític, mai va entendre el catalanisme. Tenia tots els prejudicis, bona part dels quals després han desembocat en corrents escassament racionals que han circulat en aquesta ciutat i aquest país.

**Blasco Ibáñez
és el primer gran
escriptor valencià;
gran en el sentit
de repercussió: té
un abast internacional
amb unes proporcions
extraordinàries.
És un mite popular**

Però Fuster reconeix molt positivament l'envergadura del personatge. És un personatge molt arquetípicament valencià. D'altra banda, Fuster reconeix que va ser l'únic que va aconseguir aquest tipus de repercussió, que en bona manera li va portar també la reticència i fins i tot l'odi d'una gran part de la intel·lectualitat espanyola. Entre altres coses perquè triomfava i guanyava diners. És un home que molt prompte comença a tenir èxit. A partir de *La barraca*, que és de l'any 98. Pocs mesos després es tradueix al francès i comença a traduir-se a més llengües. Després vénen les novel·les espanyoles, les novel·les socials, i després les internacionals. Aquests són els tres cicles de la literatura de Blasco: el valencià, que des del punt de vista de la literatura descriptiva i realista és el millor, perquè coneixia molt bé el terreny; l'espanyol o social, per al qual també es documenta molt bé, i l'internacional.

—Encara que tingué un gran èxit en el seu moment, no ha mantingut després una gran clientela literària.

—No; però difícilment trobarà vosté escriptors del seu temps que hagen mantingut aquesta clientela. No crec que molta gent continue llegint Pardo Bazán o fins i tot Pío Baroja. Les novel·les de Blasco es continuen editant i es continuen venent. I no sols en castellà.

—Del 98 crec que hi ha alguns que mantenen lectors: Valle-Inclán, per exemple.

—Valle-Inclán és una altra cosa. Era un personatge singular i després ha estat molt ben acollit per la intel·lectualitat espanyola. Però un altre tipus de contemporanis de Blasco, també valencians, com Azorín o Gabriel Miró... Qui llig ara Azorín o Gabriel Miró?

—Jo crec que Azorín també està proscribit per la seua evolució ideològica.

—No crec que siga aquesta la raó principal. També és un tipus de literatura que ara ens queda bastant distant. I potser més encara aquella cosa una miqueta mel·líflua de Gabriel Miró. I Blasco manté una vigència. Pense que els últims anys obres de Blasco han anat a la televisió i al cine. Continua despertant un interès. Però des del punt de vista de l'interès —diríem— literari, el Blasco que es manté, que es continua editant és el de les novel·les valencianes. Encara que *Mare Nostrum* i *Los cuatro jinetes del Apocalipsis* es continuen editant. I és objecte d'estudis i de tesis.

—Fuster el reivindica per la seua valencianitat evident...

—I pel seu interès literari. Fuster diu clarament que de la novel·la naturalista i realista espanyola del seu temps, el millor és Blasco. El que passa és que immediatament la literatura europea i universal canvia de registre. En els anys vint, l'última etapa de Blasco, apareix *À la recherche du temps perdu*, l'*Ulises* de Joyce, apareix Kafka, poc després Faulkner i companyia, i el tipus de narrativa anterior queda superat.

—Blasco és un novel·lista del segle XIX.

—Els seus models són els novel·listes francesos. Ell era un home de cultura francesa, com ho eren tots en aquell moment. La cultura alemanya o anglosaxona no la tenia ningú. És un home que llig Balzac, que llig Victor Hugo,

que llig Zola... Quan arriba l'afer Dreyfuss, Blasco replega a València 300.000 firmes en suport del senyor Émile Zola. Atenció! Blasco és un mite popular.

—I el wagnerisme?

—Ell era wagnerià. Correspon a l'època.

—No, no. A l'època hi havia wagnerians i antiwagnerians.

—Correspon a l'època i al personatge. Jo crec que els que es consideraven més moderns i plens de vitalitat com ell eren wagnerians. I Blasco és wagnerià no solament perquè li agraden les òperes i va a l'òpera i tot això, sinó per alguns dels seus personatges molt característics, com la Leonora d'*Entre naranjos*, que és una soprano wagneriana. Els seus personatges femenins són molt wagnerians també. Són dones rosses, altes, poderoses.

—Pel que fa al Blasco polític...

—Té una ideologia molt sumària. Procedeix del republicanisme federal; el seu primer gran mestre i admirat és Pi i

Margall. Ell es defineix tota la vida com a republicà: el seu ideal és la República Francesa de «liberté, égalité, fraternité»: l'educació, la cultura, el sanejament de les ciutats... No és socialista; és d'esquerres en el sentit aquell de republicanisme progressista.

—És allò que es diu l'esquerra burgesa.

—Ell té al principi molt bona relació amb els cercles obrers, les cases dels obrers, en època anterior a l'organització d'un partit socialista, d'un sindicat socialista. Quan comença això a funcionar ell allí no té res a fer. El blasquisme polític comença a divergir molt prompte del que serà l'esquerra socialista. La seua definició —ho repeteix— és que ell està contra «lo existente». I «lo existente» què és? És el govern, la monarquia. El règim d'alternança de partits, conservadors i

Difícilment
trobarem escriptors
del seu temps
que hagen mantingut
la clientela que encara té
Blasco. Es manté vigent
i les seues novel·les
es continuen editant
i venent

liberals, el poder dels militars, l'Església, el centralisme, la incultura, l'analfabetisme, l'abandó de les classes populars. Per tant, la reforma que proposa és posar fi a la monarquia i instaurar la república. Amb una certa ingenuïtat, pensant que amb la república ja està tot resolt. El seu model és França, la França republicana. Però, és clar, en aquell moment tot això és en certa manera revolucionari, i ho planteja com una rebel·lia fins i tot violenta; si és necessari, cal eixir al carrer.

Ell pensa que el poder es guanya al carrer, i fins i tot violentament. I té també coses que ara semblen contradictòries; per exemple, és un espanyolista feroç. En el temps de la guerra de Cuba no sap de què va. Ell defensa que Cuba és Espanya i és terriblement antiamericà per pur patriotisme. Després es fa pro-americà quan va allà, perquè els Estats Units són una república democràtica i tot això.

—*I l'anticatalanista.*

—Però passa una cosa: primer, té unes certes simpaties per aquest republicanisme federal que podia portar implícita una visió diferent de l'Estat i tot això, però molt prompte ell identifica el catalanisme amb la dreta burgesa, conservadora i clerical. El seu anticatalanisme, en bona manera, naix d'això.

—*És un catalanisme català, no valencià.*

—És el més visible en aquell moment. També hi ha un catalanisme popular republicà amb el qual ell perd el contacte. I a més, diu que el catalanisme és un perill per a la unitat d'Espanya.

Molt pitjors encara són els seus continuadors en el blasquisme polític: Azzati era un personatge funest. No és que fóra anticatalanista, és que era castellanista en el pitjor sentit de la paraula.

—*Entre les moltes coses que ha fet vosté i que li han valgut molts i merescuts*

Blasco era un espanyolista de pedra picada, evidentment. Tenia tots els prejudicis, però Fuster reconeix molt positivament l'envergadura del personatge

La meua convicció és que, al País Valencià, no funcionarà mai un catalanisme polític. Cal distingir entre nació política i nació cultural

premis, la reflexió sobre el País Valencià ha donat dos llibres: Crítica de la nació pura, que fou Premi Joan Fuster d'Assaig, i Sobre la nació dels valencians. Té en preparació alguna altra cosa?

—Sobre aquest tema, de moment no. Articles llargs i conferències i treballs diversos que potser algun dia replegaré en un volum, però llibre, no. I en tot cas, si l'haguera de fer ara seria un llibre bastant trist.

—*Vol dir pessimista?*

—Sí.

—*I continua pensant, com deia en l'últim llibre, que s'ha de ser més valencianista que catalanista?*

—Al País Valencià, des del punt de vista de l'organització política, sí. Jo crec que una distinció que vaig fer fa molt de temps entre nació política i nació cultural continua sent vigent. Que és una distinció que no s'havia fet. S'havia fet distinció entre nació i estat, però no aquesta. Al País Valencià la meua convicció és que no funcionarà mai un catalanisme polític. És a dir, una estructura política que intente que allò que genèricament diem Països Catalans forme una sola unitat política. Jo crec que això no té fonaments en la història con-

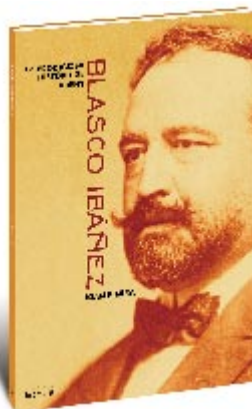
temporània d'aquest país, que és la que importa. I per tant, l'única cosa que pot frenar o neutralitzar fins on siga possible el procés de dissolució de la mateixa realitat i de la mateixa identitat del País Valencià castellano-espanyola indefinida és un valencianisme polític, amb el que vulgues afegir-li de coincidències, paral·lelismes i interessos compartits amb Catalunya, que en són molts, de tipus no sols polític i cultural, sinó econòmic, territorial i de futures estructures europees. El procatalanisme en aquest sentit és una cosa que interessa els valencians.

SORPRESA I CRÒNICA D'UNA VIDA EXCEPCIONAL

LOURDES TOLEDO

SOBRE VICENT BLASCO IBÁÑEZ (VALÈNCIA, 1867-MENTON, 1928) S'HA ESCRIT I MITIFICAT MOLT. BROMERA HA APROFITAT ARA UNA OCASIÓ IRRENUNCIABLE D'INCLOURE'N, EN LA COL·LECCIÓ «GRANS OBRES BROMERA», UN RETRAT SERÉ, SENSE PATRIOTISMES, NI TÒPICS

NI CLIXÉS DESGASTATS. AIXÍ ÉS LA CRÒNICA INESPERADA I SORPRENENT QUE N'OFEREIX JOAN FRANCESC MIRA –IL·LUSTRADA AMB FOTOGRAFIES I PINTURES SIGNIFICATIVES DE L'ÈPOCA– I QUE BRINDA AL LECTOR UN VIATGE I UN DOCUMENT DE LUXE.

En la vida de Vicent Blasco Ibáñez, Don Vicent –com se'l coneixia popularment i com també li agrada a Joan Francesc Mira– hi ha milers de detalls que desafien, sorprenen i desconcerten. Potser és la combinació de tots allò que ha dut Mira a descendir del cel, on va deixar sant Vicent Ferrer, els Borja o el seu mateix *Purgatori*, i llançar-se a aquesta aventura terrenal. En aquesta, la seua mirada reflexiva i mesurada s'ha detingut en els ulls petits i combatius de la personalitat estrepitosa que va ser Vicent Blasco Ibáñez, i el resultat és *La prodigiosa història de Vicent Blasco Ibáñez*, un relat mosaic, amb elements de retrat, biografia, crònica d'un temps i reportatge periodístic, que està avalat pels testimonis dels seus coetanis, harmoniosament entrelaçats en un recorregut apassionant per la vida d'un *self made man* valencià que es va projectar amb èxit i soroll lluny de casa nostra.

Rebel de naixement, aventurer tota la vida i finalment multimilionari, Blasco Ibáñez es va consolidar de jove com a ídol carismàtic, símbol del republicanisme, i escriptor de gran popularitat.

A més d'escriptor d'èxit internacional, Vicent Blasco Ibáñez va desenvolupar una agitada activitat periodística i política.

Va ser al barri del Mercat de València –marc d'una agitada història urbana i de la vida comercial de la ciutat on es va criar el novel·lista– que, com escriu Mira, «començà el seu camí més sòlid com a narrador que intentava reflectir, des de l'observació i amb el màxim de realisme descriptiu, les condicions i els drames de la vida que passaven davant els seus ulls». Qui sap si van ser aquells drames o la seua

capacitat d'assaborir el present amb fruïció el que l'impulsà a un ritme vital d'excepció fins a l'últim retir idíl·lic al «Jardí dels Novel·listes» a Menton, França.

LES IMPRESSIONS DE FUSTER I PLA

Precisament a la vil·la de Fontana Rosa, cansat i allunyat de les aventures, rebia en els anys vint la visita de Josep Pla, qui –impressionat, davant un home «fabulós i desorbitat»– el convertiria en un dels seus *Homenots*. Anys més tard, a casa nostra, Joan Fuster el qualificaria de «personatge fora de sèrie, d'aquells que entren pocs

**Mira transmet
passió en la seua prosa
i la fa anar i venir
en el temps i en l'espai,
a força d'anècdotes
impagables que
acompanyen un retrat
d'època exquisit**

El seu esperit intrèpid el va fer viure tot tipus d'aventures als llocs més exòtics, com ara a Río Negro, al sud de Buenos Aires.

El 1921, la ciutat de València va dedicar una setmana sencera d'homenajes multitudinaris al seu fill més universal.

en lliura», testimoni novel·lat dels homes i les coses de la nostra terra i protagonista de mig segle de vida política autòctona.

Amb un aval semblant –tot amortint respostes i comentaris diversos–, Mira presenta aquesta singular biografia en què repassa, alhora des de l'admiració i la distància, els moments clau de la vida del novel·lista, amb elegància en la prosa, humor en el to i nombrosos testimonis de l'època, fruit d'una recerca exhaustiva, amena i gens mistificadora. A més, tractant-se de Don Vicent –persona de culte desmesurat al jo–, no hi podia faltar una tria acurada dels inacabables testimonis gràfics del seu pas pel món: llibres, periòdics, cases, pel·lícules, però sobretot fotografies d'uns ulls desafiadors.

IRONIA PER A UNA VIDA DESMESURADA

Captivat, doncs, per aquesta vida apassionant i agitada, Mira transmet passió en la seua prosa i la fa anar i venir en el temps i en l'espai, a força

JOAN FRANCESC MIRA (València, 1939), reconegut com un dels millors escriptors valencians de les últimes dècades, va rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes quan enllestia aquest engrescat recorregut per l'envejable i prodigiosa vida de l'escriptor valencià més popular i polifacètic de tots els temps.

La prodigiosa història de Vicent Blasco Ibáñez –disponible també en castellà en Algar Editorial– dona continuïtat a la iniciativa de Bromera de recuperar el llegat biogràfic de figures històriques valencianes. De la mà del mateix autor, *Els Borja. Família i mite* i *Sant Vicent Ferrer. Vida i llegenda d'un predicador*, van precedir Blasco Ibáñez en aquesta sèrie.

Blasco Ibáñez pels carrers vells de Hong Kong, transportat com un autèntic europeu ric de l'època.

d'anècdotes impagables que acompanyen un retrat d'època exquisit. Un viatge en què les vicissituds de Blasco són contades amb una ironia fina que provoca –des del respecte– situacions de vertadera comicitat per al lector, i que contrasta amb la personalitat exagerada i el parar grandiloqüent d'aquest home de «visió directa i contundent», que va haver de renunciar a la música per falta de dots i a la navegació per impotència davant de les matemàtiques.

Políticament i socialment, gens ens ha afavorit l'espanyolisme furibund i el regionalisme folklòric de Don Vicent. Ara bé, si fem balanç, és hora de reconèixer –així ho creu Mira– que retratà la pròpia gent amb una força i un realisme admirables, dins d'un paisatge particular i personal que el van fer sentir sempre arrelat amb profunditat al seu país, a partir del qual va crear les seues obres més universals. Car els drames no entenen de fronteres.

IMATGES EXTRETES DE L'OBRA *LA PRODIGIOSA HISTÒRIA DE VICENT BLASCO IBÁÑEZ* (BROMERA, 2004)

A Hollywood, les seues novel·les tingueren un èxit sense precedents.

Lectures d'Educació Infantil i Primària

CREIX AMB BROMERA

Primeres lectures
de MICALET

24 títols que incorporen gradualment
les lletres de l'alfabet, per a facilitar
l'**aprenentatge progressiu**
dels sons i les grafies.

Dues versions:
en lletra manuscrita
o en majúscules.

lletra màgica

Per a aprendre a llegir i
divertir-se, de la mà
d'escriptors destacats,
20 títols que combinen la
lletra manuscrita i la
majúscula.

Adequats per a
qualsevol mètode
d'aprenentatge de
la lectura.

GRÀCIES I PER MOLTS ANYS, MICALETTERS!

MARTA ESTRELLES*

DESPRÉS DE 100 TÍTOLS I CATORZE ANYS D'INNOBRABLES PROJECTES, EL MICALET GALÀCTIC HA ESDEVINGUT UN PERSONATGE ENTRANYABLE A LES LLIBRERIES I A GRAN PART DE LES ESCOLES I BIBLIOTEQUES VALENCIANES. NO HAURIA ESTAT

POSSIBLE SENSE LA CONFLUÈNCIA D'ESFORÇOS I PER AIXÒ, LA CELEBRACIÓ DEL SEU PECULIAR CENTENARI DUA IMPLÍCIT EL DESIG D'AGRAIR LA CONFIANÇA I LA IL·LUSIÓ DE TANTES PERSONES: AUTORS, IL·LUSTRADORS, EDUCADORS, LECTORS...

Assistència multitudinària a l'acte que condueixen Josep A. Fluixà i Anna Ballester.

Autors i il·lustradors es van reunir per a celebrar els 100 títols d'«El Micalet Galàctic».

Lectors i lectores de totes les edats van ser els protagonistes de la festa Micalet 100.

Amb l'objectiu de fer partícip el major nombre de *micaleters* possible, les celebracions dels 100 títols d'«El Micalet Galàctic» han recorregut escenaris ben diversos. El punt de partida va ser el 28 de maig a Castelló de la Plana, en el II Encontre d'Escriptors de Literatura Infantil i Juvenil, en què bona part dels autors valencians més reeixits es van reunir per a bufar els ciris d'un original pastís d'aniversari. Uns dies més tard, el 5 de juny, al voltant de 200 xiquets i xiquetes participaren en la festa celebrada en la Trobada d'Escoles en Valencià de la Marina Baixa, a la Nucia (Alacant) en la qual va haver-hi tallers, contacontes, premis i moltes sorpreses. Finalment, el 8 de juny, més de 300 persones s'aplegaren a València, en un emotiu acte en què es reuniren els autors i els il·lustradors que han participat en la col·lecció amb els professors i els responsables editorials.

Per a recordar l'efemèride, Bromera ha posat a l'abast de totes les escoles valencianes una unitat didàctica sobre el

naixement de Micalet, i un catàleg complet amb els títols de literatura infantil publicats durant els més de divuit anys d'activitat editorial, que es completen ara amb un llibre-catàleg commemoratiu que vol ser una eina de consulta permanent per als educadors.

Com a organitzadors, el balanç de la celebració dels 100 títols d'«El Micalet Galàctic» és més que satisfactori. Abans de la celebració del *centenari*, les dades ens deien que «El Micalet Galàctic» s'havia convertit en la col·lecció de literatura infantil més longeva i prolífica de la història de l'edició valenciana. Ara sabem també que és la més estimada. La implicació i l'afecte rebuts han estat la millor injecció d'il·lusió per a continuar explorant la galàxia de fantasia en la nostra llengua que Micalet continua descobrint als xiquets i les xiquetes. No imaginàvem un regal d'aniversari tan fantàstic. Gràcies i per molts anys, *micaleters*!

**La implicació
i l'afecte rebuts
han estat
la millor injecció
d'il·lusió per a continuar
explorant la galàxia
de fantasia de Micalet**

*DEPARTAMENT DE COMUNICACIÓ DE BROMERA

«ESSENCIAL», UNA BIBLIOTECA BÀSICA PER A UNA MAJORIA DE LECTORS

TOMÀS MARTÍNEZ ROMERO*

LA COL·LECCIÓ «ESSENCIAL», UN PROJECTE EDITORIAL DE L'INSTITUT INTERUNIVERSITARI DE FILOLOGIA VALENCIANA (IIFV) I BROMERA, ASPIRA A OFERIR UN ESTAT DE LA QÜESTIÓ, RIGORÓS, DIDÀCTIC I ATRACTIU, DELS TEMES FONAMENTALS DE LA NOSTRA CULTURA. MÉS ENLLÀ DELS

LLIBRES DE TEXT I SENSE ARRIBAR A LA COMPLEXITAT DE LA INVESTIGACIÓ UNIVERSITÀRIA, LA BIBLIOTECA «ESSENCIAL» ÉS UNA EINA DE DIFUSIÓ DE LES QÜESTIONS LINGÜÍSTIQUES I LITERÀRIES, ANTIGUES I TAMBÉ D'ACTUALITAT, IMPRESCINDIBLES.

Fer arribar a un públic ampli els fonaments de tot allò relacionat amb la llengua i amb la literatura antiga i actual, amb la cultura: amb aquest esperit naix la col·lecció «Essencial», com una invitació a la societat en general i no sols a sectors vinculats a l'ensenyament. I és que mentre el professorat manifesta sovint la necessitat d'un intermediari eficaç que els ofereisca estats de la qüestió amb garanties suficients i a mig camí entre el llibre de text i el volum erudit, també hi ha lectors amb un interès creixent per pàgines assequibles de temes essencials de la nostra cultura en un altre format que el de l'entrada enciclopèdica. I, de la mateixa manera, es troben els alumnes de primers cursos d'universitat, i en alguns casos de batxillerat, que busquen fonts aptes per a l'aprofundiment, la redacció de treballs, el suport teòric. Som al davant, per tant, de la manifestació del desfa-

sament que hi ha entre la investigació més capdavantera i una part importantíssima dels potencials destinataris.

Paradoxalment, la solució per a capgirar aquest panorama i per a cobrir aquest espai editorial resulta ben sen-

zilla: elegir, entre les persones que han generat darrerament les millors investigacions, els redactors de volums assequibles –en extensió i en llenguatge– sobre el tema que dominen. Aquest és l'esperit de la biblioteca «Essencial»: l'IIFV, màxima institució universitària en qüestions filològiques, ha estat l'encarregat de confeigir una llista amb els títols i els autors dels cinquanta volums de la col·lecció i de supervisar la qualitat del contingut; altrament, Edicions Bromera se n'ocupa de la qualitat formal i de la difusió. Es tracta, per tant, d'una col·laboració al màxim nivell a fi de garantir els millors resultats.

LLIBRES RIGOROSOS
A L'ABAST DE TOTS

Dins d'aquesta filosofia, els volums –entre cent i cent cinquanta pàgines– tindran un format i una es-

Proffessorat,
alumnes d'institut i
d'universitat i
lectors interessats
en els temes essencials
de la nostra cultura
són els destinataris
de la nova col·lecció

estructura semblants: índex, cos del llibre amb capítols i apartats no gaire extensos, i una bibliografia mínima i fonamental com a material opcional. Quant a la redacció, cap llicència a la subjectivitat ni a la crítica o a la polèmica gratuïta. El rigor no té per què entrar en conflicte amb el fet que siga d'abast general. De fet, els títols previstos poden donar una idea del plantejament inicial: des de volums sobre la història i l'evolució de la llengua, la dialectologia i l'onomàstica valenciana fins a obres sobre els noms de la llengua, passant per temes com la llengua a la ràdio i a la TV, la llengua a Internet, la didàctica de la llengua oral i del text escrit o el màrqueting comunicatiu.

En aquest sentit, els fragments literaris que acompanyen les explicacions teòriques i els esquemes que sovint visualitzen els continguts poden ser directament reciclats en l'aula. Una altra possibilitat, que depén de circumstàncies concretes i variables, és treballar un autor, un tema o una obra concrets, i aleshores fer servir el volum de la col·lecció com una guia de lectura, distribuint els apartats teòrics del llibre per grups, cadascun dels quals pot exposar-ne les idees principals i aplicar-les a capítols o fragments.

Això és perfectament viable en dos dels tres primers volums d'«Essencial», dedicats a Teodor Llorente i a l'*Espill*

social i la influència en la societat del seu temps.

El volum dedicat a l'*Espill*, a cura d'Anna Isabel Peirats, es presta a un exercici semblant, perquè hi podem llegir un comentari didàctic (resum del contingut i interpretació) dels diversos capítols de l'obra de Jaume Roig, sobretot d'aquells moments més colpidors, i alhora explicacions que ajuden a aproximar-nos a l'època medieval, a temes i conceptes com ara la misogínia, la medicina, l'alca-voteria, certs aspectes religiosos, etc. I és que la contextualització d'obres i autors és una de les principals virtuts dels dos primers títols de la col·lecció.

Però també hi haurà pàgines dedicades a parlar dels conceptes de llengua i dialecte, de la gramàtica del text, de la normalització i estandardització o de l'adquisició de llengües, i a exposar bons consells per a elaborar un comentari de text com cal. Quant a la literatura, és obvi que cal dedicar espai al *Tirant*, a Corella, al *Misteri d'Elx*, a March o a sor Isabel de Villena, a la historiografia antiga i moderna o a la literatura del segle XVI, de la mateixa manera que a la poesia, a la narrativa, a l'assaig, al teatre contemporani o a la literatura infantil i juvenil, a Fuster, a Estellés o a Llorente.

RENDIBILITAT DIDÀCTICA DE LA NOVA COL·LECCIÓ

Per als mestres i professors, la biblioteca «Essencial» ha de ser una eina de treball, un material que els permeta en breu posar-se al dia i traure els rendiments que consideren convenients.

de Jaume Roig. De l'ideòleg de la Renaixença, podem estudiar, tal com hi fa l'autor, Rafael Roca, la seua producció com a traductor, poeta, periodista o historiador, però també l'activitat

Quant al tercer, signat pel professor Joan Julià Muné i dedicat a la llengua de la ràdio i de la televisió, no cal dir que pot suscitar l'interés dels professionals dels mitjans de comunicació i dels nombrosos estudiants d'assignatures relacionades amb el tema, perquè a més de la descripció dels aspectes més colpidors de la llengua d'aquests àmbits, s'hi incideix d'una manera molt entenedora en allò que mereix ser millorat, amb moltes referències concretes a programes de ràdio i de televisió ben coneguts i, per tant, amb la possibilitat de visualitzar-los o d'escoltar-los a l'aula.

Més enllà d'allò que en aquestes ratlles hem comentat, estem convençuts que els futurs lectors de la col·lecció en sabran traure tot el profit potencial i ens ajudaran, amb els seus comentaris, a assaborir els plats que ara mateix ja s'estan cuinant.

Els tres primers volums de presentació –d'un total de cinquanta que formaran la biblioteca– s'han centrat en la figura i l'obra de Teodor Llorente, l'*Espill* de Jaume Roig i la llengua de la ràdio i de la televisió, respectivament

* DIRECTOR DE LA COL·LECCIÓ «ESSENCIAL», MEMBRE DE L'IIIV I PROFESSOR A LA UNIVERSITAT JAUME I.

VISITEM LA BIBLIOTECA

JOSEP A. FLUIXÀ

JUSTIFICACIÓ

La visita a la biblioteca permetrà familiaritzar-se amb el sistema d'organització i accedir a un fons bibliogràfic extens, així com iniciar un contacte personal amb el bibliotecari a partir de preguntes sobre les editorials, les col·leccions, etc., que facilita que els joves es formen criteris de selecció propis en relació amb el binomi preu/qualitat.

Les biblioteques són centres d'informació i documentació, però també espais d'oci ja que potencien la pràctica de la lectura com a font de plaer i diversió. Però a més, la biblioteca en l'actualitat aspira a ser concebuda com un centre de recursos o *medi-ateca*, pel fet d'oferir diferents suports –de caràcter gràfic o audiovisual– per a assolir coneixements i curiositat per les coses que ens envolten.

EDAT RECOMANADA

Totes les edats.

OBJECTIUS

- Conèixer l'existència de la biblioteca pública més pròxima i la seua oferta de serveis.
- Conèixer l'organització i el funcionament d'una biblioteca pública.
- Observar la distribució de l'espai dins d'una biblioteca i la seua decoració.
- Descobrir les possibilitats informatives i recreatives d'una biblioteca.

- Valorar i respectar la necessitat de les biblioteques com a serveis potenciadors de cultura.
- Facilitar i promoure l'acostament i el contacte amb els llibres.
- Iniciar el lector de cara a establir un contacte habitual amb la biblioteca pública.
- Provocar la instal·lació i l'organització de la biblioteca d'aula d'acord amb uns criteris molt més atractius, dinàmics i lúdics.

DURADA APROXIMADA

Dues hores.

PROCÉS

Visitar una biblioteca municipal o de barri, siga pública o privada, resulta una activitat estimulante, educadora i lúdica. El professorat ha de ser conscient de la força motivadora que pot generar una activitat com aquesta i, per això mateix, convé dur-la a terme amb totes les condicions favorables.

1. És recomanable posar-se d'acord prèviament amb les persones encarregades de la biblioteca. Cal explicar al bibliotecari quin és l'objectiu de la visita i demanar-li col·laboració. Moltes d'aquestes persones –bibliotecaris i bibliotecàries– són autèntics professionals de l'animació lectora.
2. Després de fer les presentacions de rigor, el bibliotecari ensenya la

biblioteca i comenta quins són els serveis i les seccions principals.

3. Ens agrupem i comença la sessió de les preguntes. Cada xiquet o xiqueta pot formular les que considere oportunes o interessants.

Amb les preguntes i amb l'observació, els alumnes han d'esbrinar l'organització i el funcionament de la biblioteca, però no sols pel que fa a la catalogació dels llibres, sinó també en allò que afecta la decoració, la disposició de les taules, els punts de llum, els cartells i les recomanacions que hi haja en els taulers de suro.

4. És interessant que el professor o el bibliotecari narren algun conte o que presenten alguns llibres interessants sobre la biblioteca, com ara *El segrest de la bibliotecària*, de Margaret Mahy.
5. És convenient deixar temps lliure per a recórrer i conèixer la biblioteca, o per a llegir una estona tranquil·lament.
6. Una vegada finalitzada la visita, podem arreplegar de la biblioteca materials disponibles per a casa o per a decorar l'aula: cartells, adhesius, fulls informatius, carnets lectors, etc.

ESPAI PATROCINAT PER LA FUNDACIÓ BROMERA
PER AL FOMENT DE LA LECTURA. MÉS INFORMACIÓ EN <www.fundaciobromera.org>.

Laia, una xiqueta mooolt exagerada

Mercé Viana

Col. «El Micalet Galàctic», 102

60 pàgs. Bromera, 2004

Alicia en el país del xocolate

Xavier Mínguez

Col. «El Micalet Galàctic», 103

88 pàgs. Bromera, 2004

Les aventures espacials de Ximet i Blai el papagai

Paco Moreno i Jordi Moreno

Col. «El Micalet Galàctic», 106

144 pàgs. Bromera, 2004

A Laia li agrada anar a la moda i mostra una preferència inusual per coses súper, supergrans: la motxilla de l'escola sembla més bé una maleta, el seu plat és com una safata i porta roba dues talles més grans de la que necessita. Fins que un dia, esgotada, es gita prompte i s'alça l'endemà convertida en una nova Laia. Les peripècies viscudes durant aquella nit l'ajudaran a no ser taaan desmesurada. On deu haver anat durant la nit? Què li ha passat a Laia per a canviar tan ràpidament?

La lectura d'aquest llibre resulta senzilla, amb lletra gran, apropiada per als primers lectors, i narra una història divertida i plena d'aventures que s'enriqueix amb unes il·lustracions magnífiques, en color, de Paco Giménez amb el seu estil inconfusible.

Tot això fa que aquest siga un llibre ideal per a ajudar els més menuts a habitar-se a la lectura.

TERESA SOLER

Alicia en el país del xocolate és un conte dolç com el xocolate, no n'hi ha cap dubte: una història deliciosa que agradarà tant a grans com a menuts. Qui no ha somiat alguna vegada muntanyes i muntanyes de llepolies? Això és el que li passa a la nostra amiga Alicia: té passió pel xocolate. Però sa mare, que és una dona amb problemes de pes i no vol que la seua filla acabe com ella, no vol comprar-li'n.

A causa de la seua debilitat, una nit farà un viatge pel país dels personatges fantàstics. Deu ser, aquest viatge, un somni? A Alicia no la preocupa, l'únic que vol és tornar a casa amb un bon carregament de xocolate. Sort que en el camí trobarà alguns coneguts protagonistes dels contes clàssics, que voldran ajudar-la a assolir el seu objectiu. Alicia no podia imaginar que la llebre i la tortuga, la princesa que besa granotes o el llop de la Caputxeta tenien una altra vida desconeguda...

MARIA VILLALBA

Amb Blai el papagai, l'astronomia esdevé la ciència més emocionant i divertida de la galàxia. I si no, pregunteu a Ximet i al seu gos Newton, que s'embarquen amb ell en un viatge al·lucinant pel Sistema Solar! Amb una encertada combinació de ciència i fantasia, els autors han dissenyat una visita guiada trepidant per a lectors amb esperit aventurer. I és que, a bord de la nau Cefeida, exploraran els planetes, veuran el Sol molt de prop i, fins i tot, s'endinsaran en les dimensions més desconegudes de l'espai.

Però no es tracta d'un creuer turístic, també hi trobaran desafiaments i riscos i els atrevits podran viure en primera persona problemes que ha de resoldre Ximet, a través dels jocs interactius que descobriran al final del llibre. Per a trobar les solucions caldrà posar en pràctica tot allò après amb Blai el papagai durant les aventures.

MARTA ESTRELLES

MERCÉ VIANA (Alfagar, 1946) és autora de moltes obres de literatura per a infants. Ha publicat set títols en la col·lecció «El Micalet Galàctic» i ha rebut guardons com el Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre amb *El cas misteriós de la lletra malalta*.

XAVIER MÍNGUEZ (València, 1970) és professor a la Universitat de València i ha publicat diversos títols, tant infantils com juvenils i també un llibre de poemes. Dels seus llibres infantils, *Lumare* va rebre el Premi Samaruc 2004.

PACO MORENO I JORDI MORENO són dos germans nascuts i residents a Polinyà de Xúquer. Autors d'*El taller de l'humor*, també col·laboren en ràdio i televisió i fan actuacions en directe en què el riure sempre està garantit.

Divendres 13

Rosa Maria Colom

Col. «L'Elefant», 8

Finalista del VIII Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre

96 pàgs. Bromera, 2004

Per què ens sedueix la por? Potser cerquem emocions fortes... El que és segur és que enganxa. *Divendres 13* recull quatre narracions fantàstiques de terror que desenvolupen alguns recursos clàssics del gènere des de Poe: amb inquietants fantasmes de nenes rosses, rellotges encantats, partides d'escacs amb la mort i pocions màgiques, l'autora aconsegueix crear una atmosfera neogòtica. Tot i això, Colom no perd la perspectiva sorprenent i desimbolta dels seus llibres anteriors.

«La misteriosa història de Carolina Cavalli» és l'únic dels relats protagonitzat per un adult; en la resta l'autora ha triat jovent amb qui s'identifiquen fàcilment els lectors. Els protagonistes de «Divendres 13» i «La visita nocturna» són adolescents enginyosos i intrèpids i aprofiten les relacions amb el sobrenatural per a transformar la seua vida. Tanca el llibre «El rellotge anglès», una peça que evoca l'univers literari de Borges.

IMMA GANDIA

Els somnis secrets de Pau

Mercé Borràs

Col. «El Micalet Galàctic», 104

104 pàgs. Bromera, 2004

Sense saber molt bé per quina raó, el dia del seu aniversari Pau descobreix que té el do de convertir els seus somnis en realitat: somia un gos i l'endemà els pares li'n regalen un. Com que això pot ser fruit de la casualitat, el xicot decideix fer una prova definitiva: somia les preguntes de l'examen de matemàtiques, i ves per on, quan arriba l'hora de la veritat no en falla ni una.

Des d'aleshores, Pau es prepara per a dur una vida regalada amb el seu do, però un veí seu, un iaio amb qui manté una relació molt especial, l'adverteix que aquesta gràcia se'n pot anar de la mateixa manera que ha vingut, i li fa prometre que reservara el tercer desig per a alguna cosa que realment valga la pena.

La promesa feta al seu amic fa que a partir de llavors Pau valore molt bé les coses que vol aconseguir, i que s'adone que, en gran part, l'èxit en la vida prové de l'esforç i la superació personals. No obstant això, l'últim desig l'ajudarà a resoldre el misteri d'una casa encantada que té atemorida tota la població.

BENJAMÍ RAMON

El somriure del diable

Jordi Sierra i Fabra

Col. «Espurna», 68

220 pàgs. Bromera, 2004

Jordi Sierra no és precisament un nouvingut en la literatura juvenil, i això es nota. El domini de la tècnica narrativa es fa palès en aquesta nova novel·la d'intriga. La seua col·laboració en projectes televisius i cinematogràfics també es deixa sentir en l'organització del material literari en seqüències perfectament planificades. La sensació d'estar veient una pel·lícula quan es llig aquest llibre arriba al punt àlgid en l'escena final, que no té res a envejar a qualsevol film americà de gàngsters. Aquesta singularitat narrativa fa d'*El somriure del diable* —la seua primera obra en la col·lecció «Espurna»— una novel·la de lectura tremendament àgil.

Com a bona novel·la juvenil, els personatges joves hi adquireixen un gran protagonisme, ja que són els encarregats de desemmascarar les intencions perverses d'en Lali, un home «encantador» de mitjana edat acabat d'arribar al poble dels nostres protagonistes, que sedueix la seua mare, jove, vídua i... rica.

MARC CANDELA

ROSA MARIA COLOM (Sóller, 1937) ha guanyat nombrosos premis de narrativa infantil i juvenil i és una de les escriptores mallorquines més reconegudes. A «L'Elefant» ha publicat la seua particular versió d'un clàssic: *La perversa Caputxeta* (2003).

MERCÉ BORRÀS (Algemesí, 1958) és llicenciada en filologia anglesa. Amb *Els somnis secrets de Pau*, la primera obra que publica, aquesta mestra de la Ribera ha assolit una incursió més que notable en el gènere de la narrativa infantil.

JORDI SIERRA I FABRA (Barcelona, 1947) ha publicat nombrosíssims llibres (musicals, infantils, juvenils, etc.), tant en castellà com en català, i ha rebut diferents premis literaris. Algunes de les seues obres han estat adaptades al cinema i a la televisió.

Júlia

Isabel-Clara Simó

Col. «Esguard», 11

281 pàgs. Bromera, 2004

L'edició de la novel·la *Júlia* en la col·lecció «Esguard» respon a la intenció d'acostar aquesta obra als lectors més joves, un esforç acompanyat d'un apèndix que emmarca els fets històrics de la narració. No obstant això, la seua qualitat aconsegueix superar sobre qualsevol classificació i encisa lectors de totes les edats, condicions i orígens.

Un dels punts clau d'aquesta obra és que vint anys després de la seua publicació continua sent de tanta actualitat com el primer dia. *Júlia* és una obrera que aprofita les ocasions per a ascendir en l'escala social i abastar els seus somnis, que lluita contra els entrebancs, els prejudicis i contra el seu propi passat. Ubicada en un espai de fa més de cent anys, l'essència d'aquesta història es manté en plena vigència perquè naix de les experiències més inèdites de la condició humana, i és probablement això el que l'ha convertida en un dels clàssics de la literatura catalana contemporània.

RICARD PERIS

La utopia de la ciència

Joan Borja

Col. «Textures», 12

Finalista del V Premi d'Assaig
Mancomunitat de la Ribera Alta
344 pàgs. Bromera, 2004

De la mà de Joan Fuster, Joan Borja reflexiona sobre la potencialitat de la ciència; les manipulacions en l'administració dels seus beneficis; la seua influència en el llenguatge i els mitjans de comunicació, en l'oci, en el poder i en les noves pautes morals... Tot en la perspectiva d'un humanisme racional, cautelós però optimista. «Un missatge de mesurada esperança en un futur sense els fantasmes del desencert, el dogmatisme o la ignorància: la utopia de la ciència.»

Borja ens hi fa accessible un Fuster atent als problemes de la vida que la ciència pretén solucionar, amb un tarannà acadèmic i «amb la mínima manufactura literària». Les citacions del mestre de Sueca, unes vegades, confirmen plenament l'exposició que hi fa Joan Borja, la qual, unes altres, introdueix el pensament fusterià. Un bon mestratge per a entendre el millor Fuster, el de la *literatura d'idees*.

ISIDRE CRESPO

Surant enmig del naufragi...

Lluís Alpera

Col. «Bromera Poesia», 61

71 pàgs. Bromera, 2004

En una literatura com la nostra, la recuperació de qualsevol text de qualitat sempre suposa, l'agostat gest d'un renaixement voluntariós i tossut. Quan es tracta de poesia, l'assumpte assoleix gairebé una dimensió heroica. Quants Navarros, Jàfers, Granells i *tutti quanti* ens hem perdut a causa d'un fatal exhauriment editorial?

El cas és que dinou anys després d'haver aparegut a la mítica editorial dels Llibres del Mall, Bromera resuscita un dels molt bons títols de Lluís Alpera. A aquest poemari no li calen defenses aferrissades des de la trona acadèmica o la simple –i merescuda– admiració, ni padrins tampoc que l'empenten a la batalla de les estètiques... fet i fotut, es basta per si sol. Un bon títol d'un dels poetes valencians més emblemàtics, autor de sediments, renovellador constant.

Les magnífiques il·lustracions de Manuel Boix fan créixer el valor del volum.

FRANCESC VIADEL

ISABEL-CLARA SIMÓ (Alcoi, 1943) ha bastit una carrera literària intensa i sòlida, amb èxits contundents de crítica i públic. A Bromera ha publicat també *Còmplices*, *La innocent*, *Dones*, *Raquel* i *Joel*.

JOAN BORJA (Altea, 1968) és professor a la Universitat d'Alacant. Ha publicat *Els aforismes de Joan Fuster*, *viatge cap a un univers literari* (1996), nombrosos articles i una tesi doctoral sobre el discurs acadèmic fusterià.

LLUÍS ALPERA (València, 1938) és un dels autors més reconeguts de la poesia valenciana. *Dades de la història civil d'un valencià* (Poesia 1958-1978) cridà l'atenció de tota la crítica i marcà una fita dins dels corrents estètics de l'època.

Albena Teatre. 10 anys amb el somriure d'un bes

Edició a cura de Roberto García (text) i Enric Solbes (disseny)

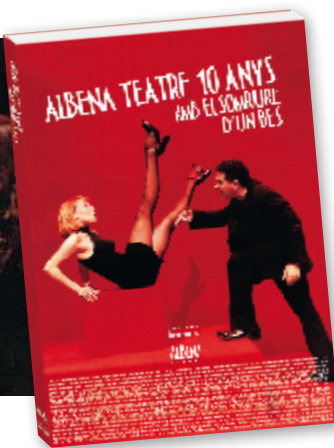
Col. «Gran Teatre», 2

160 pàgs. Bromera, 2004

Així com hi ha clubs de futbol que, per la seua projecció, són més que un club, Albena Teatre és més que un grup de teatre. Algú dirà que sí, perquè és una companyia, una empresa d'espectacles que lluita aferris-

sadament contra els elements per consolidar-se. Però no és només per això, sinó per la seua voluntat de fer bé la seua tasca –preparar, muntar i representar, amb èxit de crítica i públic, obres de teatre– i anar més enllà.

Aquest llibre –més que un llibre– n'és una mostra, perquè l'edició no entra en el programa habitual d'una companyia teatral, i perquè, alhora, mostra qui és –són– Albena, què fan –d'allò que els toca i d'allò extraordinari–, on i com ho fan. Un gran format, magnífiques i nombroses fotografies i disseny

i text creatius –no debades han ficat la seua santa mà Enric Solbes, el creador gràfic particular del grup, i Roberto García, coautor d'algunes obres d'Albena– per a fer-nos viure les experiències dels implicats –Carles Alberola, Toni Benavent i la resta del grup artístic i de producció– i conèixer les opinions d'un fum de gent que se sent implicada –grans autors, actors, directors i també gent del veïnat més entranyable de l'escena.

En resum, un llibre informatiu, atractiu, entretingut, variat... –com una mena de representació teatral gràfica d'una duració aproximada de deu anys–, per a conèixer –per davant i per darrere i amb el somriure d'un bes, com suggereix el títol– una bona companyia, per a reviuir el que hem gaudit com a espectadors i per a tenir la crònica documental i humana d'una parcel·la especial de la història del teatre valencià més recent.

SALVADOR BATALLER

NOVETATS D'ALGAR EDITORIAL

LA NOVA COL·LECCIÓ
INFANTIL «CALCETÍN»
PRESENTA ELS SEUS
PRIMERS LLIBRES.

Con los pelos de punta, la traducció Cal castellà de *Cagadets de por* de Pasqual Alapont, inaugura la col·lecció «Calcetín» d'Algar Editorial que comença la seua trajectòria aquesta tardor. Li seguiran *Lara, una niña muuuy exagerada*, de Mercé Viana, *¡Cuánto cuento!*, de Carmen Gil, i títols d'autors tan coneguts com Mariasun Landa, Seve Calleja, Braulio Llamero, Lucía Baquedano, Carlos Puerto o Hilary McKay.

A més, cal destacar també altres de les novetats d'Algar Editorial per a aquesta tardor, com les d'«Algar Joven» *el-juego.com*, de Gemma Lluch, i *Piel de lobo*, de Xosé Miranda; la novel·la *La Sagrada Familia*, de César Gavela i Alberto Gimeno, i la biografia il·lustrada d'un dels escriptors valencians més coneguts elaborada per Joan F. Mira: *La prodigiosa historia de Vicente Blasco Ibáñez*.

ACTIVITATS DE LA LA FUNDACIÓ BROMERA

CURS «EL FOMENT DE
LA LECTURA A L'AULA:
COM FORMAR AL LEC-
TOR?»

DITES

I SUGGERIMENTS

«Escriure i comunicar significa ser capaç de fer creure no importa què a no importa qui.»

J. M. G. LE CLÉZIO

«Les traduccions de les obres literàries, o són fidels i no poden ser sinó esclaves, o són bones i no poden ser sinó infidels.»

C. DOSSI

«La veritable grandesa de les nacions resideix en aquelles qualitats que fan la grandesa dels homes.»

C. SUMMER

«Res és tan comú com el desig de ser excepcional.»

O. W. HOLMES

La Fundació Bromera, amb la LUNED de València i la Conselleria de Cultura i Educació, ha organitzat un curs de foment lector dirigit a titulats universitaris, bibliotecaris i públic en general. Dirigit per Xavier Paniagua i Josep Antoni Fluixà i impartit per professionals i escriptors reconeguts, amb les diferents sessions es pretén oferir una panoràmica de la situació actual pel que fa a gèneres, editorials, obres, distribució i difusió del llibre, així com divulgar tècniques, estratègies i recursos d'animació lectora.

Les sessions tindran lloc els divendres i els dissabtes des del 24 de setembre fins al 20 de novembre de 2004, a la Seu del Centre Alzira-València «Francisco Tomás y Valiente» de la UNED a València.

Trobareu més informació en
<www.escueladeeditores.net>.

NOVETATS DE BROMERA.TXT

LA SÈRIE CANYAMEL DE
LECTURES PER A PRIMÀRIA I BENVINGUTS
DE VALENCIÀ PER A
IMMIGRANTS SÓN LES
NOVES APOSTES DE
BROMERA.TXT PER AL
CURS 2004-2005.

Aquest curs naix *Canyamel*, una Anova sèrie de llibres de lectures per als quatre primers cursos de Primària. Es tracta de llibres complementaris als de llengua que pretenen fomentar un aspecte tan important per a l'adquisició de coneixements com és la comprensió lectora. D'aquesta sèrie ja estan disponibles els nivells 1 i 2, i el pròxim

curs 2005-2006 es completarà amb el 3 i el 4.

Les lectures de *Canyamel* són obra d'Enric Lluch, un dels escriptors més rellevants de la literatura infantil, i van acompanyades amb uns dibuixos ben expressius. Són unes històries senzilles i amb arguments clars per tal que els menuts aprenquen a llegir i reforcen la destresa lectora, i s'acompanyen d'activitats de comprensió útils i divertides. A més, per a adequar-se al desenvolupament lector dels alumnes, *Canyamel 1* té els textos en lletra manuscrita, mentre que la resta estan en lletra d'impremta.

L'altra novetat de Bromera.txt per al curs 2004-2005 són els números 6 i 7 de la sèrie Calaix: *Ben-*

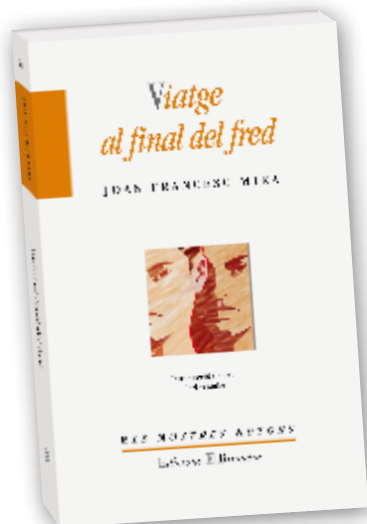
vinguts 1 i *Benvinguts 2*. Amb aquests dos quaderns, Bromera.txt ha volgut adaptar-se a les noves necessitats dels xiquets i les xiquetes immigrants a les escoles valencianes. Els dos nivells de *Benvinguts* estan pensats per a aquells que prenen contacte per primera vegada amb el valencià a partir del tercer cicle de Primària, però també poden ser quaderns de vacances o materials de reforçament per a qui vulga millorar la seua competència lingüística, inclosos els adults. Ambdós llibres, en nivells d'aprenentatge diferents, reproduïxen les situacions comunicatives bàsiques per a facilitar la integració en la societat i la cultura valencianes.

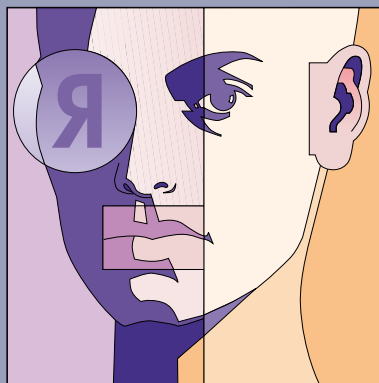
FINAL DE TRAJECTE

Aquesta no deu ser, segurament, una de les obres més conegudes de la llarga trajectòria literària de Joan Francesc Mira, i tanmateix això no té res a veure amb la seua qualitat. Més aviat al contrari, acostumats com estem a mil i una novel·les de desenvolupament absolutament lineal, ensopits exercicis escolars de plantejament, nus i desenllaç, amb personatges de cartó pedra o titelles increïbles que mouen els llavis per reproduir els discursos més inversemblants, *Viatge al final del fred* és una novel·la que destaca, justament, per un domini del *tempo* i de la construcció narrativa realment remarcables.

Finalista del Premi Sant Jordi del 1982, la novel·la va ser publicada inicialment el 1983, però en una versió més reduïda; tant, que afectava la comprensió d'una història tan complexa com la que s'hi narra. Per això, aquesta versió, publicada per Bromera el 1998, n'esdevé l'edició definitiva, revisada per l'autor des de la plena maduresa creativa per tal de refer tot allò que va quedar escapçat en la primera i per afegir elements nous que ajuden a arrodonir-ne el conjunt. I el resultat és una història que explica el viatge del metge Salvador Montull, exiliat a la Gran Bretanya després de la Guerra d'Espanya, des del port de València fins a les muntanyes del nord del país, per tal d'ajudar un dels darrers grups

El retrovisor

PERE CALONGE

de maquis que hi resten ocults perquè puguin fugir a França. Però al llarg de la narració, el lector anirà intuïnt qui és la dona que comanda l'escamot, quina

© Jordi Play

JOAN F. MIRA (València, 1939) ha estat notícia fa poc, per haver afegit el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes als nombrosos guardons rebuts. Antropòleg, sociòleg, escriptor, traductor, professor de grec o, fins i tot, polític, la multiplicitat d'interessos de l'autor es nota en la diversitat d'una obra que abasta diferents àmbits i en la qual destaquen títols com *Els treballs perduts*, *Els Borja*, *Família i mite* o la traducció de la *Divina Commedia*.

és la relació transgressora que els uneix, i també el presagi que el de Montull és un viatge cap a un final tràgic.

Amb una prosa de gran càrrega poètica, atenta al detall, que descabella molt lentament l'acció entre sentiments i records convulsos, del plantejament narratiu de Mira destaca, sobretot, la destresa per a bastir una història complexa a partir d'un mínim d'elements, amb una gran capacitat de condensació i de suggestió. Perquè, a partir d'un fil argumental reduït, l'autor és capaç d'obrir diferents línies que abasten el passat, la vida actual i fins i tot presagien un futur desitjat i temut alhora: el retrobament amb la germana bessona. En aquest sentit, la descripció de l'espai esdevé fonamental, ja que serveix de mecanisme del record i engega associacions d'idees que introdueixen, dins del relat principal, retrospeccions constants que van completant-ne el sentit.

Al mateix temps, Mira aconsegueix mantenir l'interès del lector pel fet d'anar dosificant la informació, mostrant les diferents peces del trencaclosques de manera progressiva, amb una tensió creixent, a partir d'un complex joc de veus narratives i l'alternança del punt de vista de cadascun dels dos germans, que va insinuant una atracció entre ells que depassa els límits d'allò fraternal i en la qual hi ha un cert intercanvi dels rols tradicionals d'home i dona. En definitiva, doncs, tota una demostració de tècnica narrativa al servei d'una història de perdedors, de relacions prohibides, de temps difícils. ●

Cada diumenge

EL PUNT

El setmanari del País Valencià

U N I T S

P E R L A

C U L T U R A

BANCAIXA